

បហារបដ្ឋាន

សង្កេតឱ្យបាន កៈ

ប្រមូលរៀបរៀងដោយ

ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំពុទ្ធ បហារបដ្ឋានីក្ខ័ន្តខ្មែរ

ព.ស.២៥៦៦

គ.ស.២០២៣

កម្មវិធីបណ្ណាល

សន្តិវិទ្យាស្ថាន:

ប្រមូលរៀបរៀងដោយ

ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ មហាវណ្ណៈក្រុមខ្មែរ

ព.ស.២៥៦៦

សៀវភៅឈ្មោះ : គម្ពីរបដ្ឋាន សន្តិវិជ្ជគ្រិកៈ
 ប្រមូលរៀបរៀងដោយ : មហាវណ្ណវត្តខ្មែរ (Maha Vannrat Khmer)
 ពិនិត្យដោយ : ភិក្ខុវតីននាថ មាស សាព្វន
 : ភិក្ខុអាយុទីយោ ឈួន សាវៀន
 : ភិក្ខុសទ្ធាធនោ ឈាត ឈឿន
 : ភិក្ខុបញ្ញាទីបោ សូ ឆក
 វាយអត្ថបទដោយ : ព្រះមហាអគ្គធរោ សាយ ឡាយី
 រចនាសៀវភៅ និងក្រប : ភិក្ខុវិមលា សាន ថាវីន
 ទឹកនៃងធ្វើ : វត្តយោសិតាម ភូមិគោកជួន ឃុំពួក
 ស្រុកពួក ខេត្តសៀមរាប
 កាលបរិច្ឆេទ : ព.ស.២៥៦៦ គ.ស.២០២៣

អារម្ភកថា

បច្ចុប្បន្ននេះ ការសិក្សាព្រះអភិធម្ម ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលយើងទាំងឡាយមានការ ផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយ មានពុទ្ធបរិស័ទយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការរៀន ការសិក្សា ស្វែងយល់អំពីបរមត្ថធម៌ ប៉ុន្តែការសិក្សាព្រះអភិធម្មនេះ នៅខ្វះខាតករណីជាច្រើនទៀត ដូចជាគម្ពីរមហាបដ្ឋានជាដើម ពិតណាស់ សូម្បីមានការសិក្សាគម្ពីរមហាបដ្ឋានខ្លះក៏ ដោយ តែការសិក្សានោះ មានត្រឹមតែក្នុងកុសលត្តិកមហាបដ្ឋានប៉ុណ្ណោះ ចំណែកឯ តិកៈដទៃ ៗ មានវេទនាត្តិកមហាបដ្ឋាន, ឬវិបាកត្តិកមហាបដ្ឋានជាដើមទៀត នៅមិនទាន់ មានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ អាស្រ័យហេតុនេះឯង ទើបរួបរួមគម្ពីរ មហាបដ្ឋាននេះឡើងមក ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់សិក្ខាកាមទាំងឡាយ ។

ក្នុងការរៀបរៀងសង្កេតវិធីត្តិកមហាបដ្ឋាននេះ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ បានអាស្រ័យ ហេតុខាងដើម គឺ យល់ឃើញថា មានតែការសិក្សាព្រះបរិយត្តិប៉ុណ្ណោះ ជាហេតុនៃការ តាំងមាំនៃព្រះសាសនា ទើបបានរួបរួមសៀវភៅនេះឡើងមក ជាខ្ទប់ករណីនៃការសិក្សា ដោយអាស្រ័យគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរ និងគម្ពីរមហាបដ្ឋានរបស់ព្រះគ្រូធម្មធរសុមន្ត នន្ទិកោ ជាដើម ក្នុងការរៀបរៀង ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត ការរួបរួមគម្ពីរសង្គមវិជ្ជាភិបាលមហាបដ្ឋាននេះ អាចនឹងមាន សេចក្តីភ្ញាក់ភ្ញាត់ ឬ ការខ្វះខាតយ៉ាងណាមួយ សូមខ្លួនអភ័យទោស អំពីសម្រាប់បណ្ឌិត ទាំងឡាយ និងជួយកែតម្រូវដើម្បីជាប្រយោជន៍នៃការរួបរួមតទៅ ។

ទីបញ្ចប់នេះ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ សូមប្រមូលបុណ្យទាំងអស់នេះ ឧទ្ទិសបំពោះ ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក និងញាតិក្នុងសង្ឃារវដ្ត មានអ្នកម្តាយ កែវ ពេជ្រសុខុមជាដើម ហើយសូមប្រគេសបុណ្យ និងជូនបុណ្យដល់អ្នកដ៏មានគុណទាំងឡាយ ជាពិសេស គឺ៖

១- ព្រះអាចារ្យមហាទ្ធស ឧត្តមប្បញ្ញោ ជាគ្រូបង្រៀនគម្ពីរបទរូបសិទ្ធិ, វុត្តោទ័យ, និងសុពោធាលង្ការជាដើម ។

២- ព្រះអាចារ្យមហាភិវិជ្ជកោ ជាគ្រូបង្រៀនគម្ពីរព្រះអភិធម្មត្ថសង្គហៈ ៤ បរិច្ឆេទ ។

៣- លោកគ្រូសមពរ បញ្ញាធរ ជាគ្រូបង្រៀនគម្ពីរព្រះអភិធម្មត្ថសង្គហៈ ៤ បរិច្ឆេទ, មាតិកា, វិភង្គ, មហាបដ្ឋាន, និងវិសុទ្ធិមគ្គជាដើម ។

សូមពុទ្ធបរិស័ទទាំងអស់ បានបំណែកនៃបុណ្យនេះស្មើ ។ គ្នា នឹងជាបង្វ័យ នៃការអស់ទៅនៃអាសវក្ខិលេសកុំបីអាក់ខានឡើយ ។

សូមអនុមោទនា.....

វត្តឃោសិតារាម ហៅតាទក

ថ្ងៃ ព្រហស្បតិ៍ ៤ កើត ខែបេត្រ ឆ្នាំខាល ចត្វាស័ក ព.ស.២៥៦៦

ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៣

មហាវណ្ណវិភុខ្មែរ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

៥.សង្ក័សិដ្ឋតិកៈ

១. ហេតុប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ:.....	១
២. អារម្មណប្បដ្ឋយ ៦ វារៈ:.....	១២
៣. អធិបតិប្បដ្ឋយ ៨ វារៈ:.....	២៧
៤. អនន្តរប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ:.....	៣៩
៥. សមនន្តរប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ:.....	៤៧
៦. សហជាតប្បដ្ឋយ ៩ វារៈ:.....	៤៨
៧. អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ ៣ វារៈ:.....	៦៦
៨. និស្សយប្បដ្ឋយ ១៣ វារៈ:.....	៧៥
៩. ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ៨ វារៈ:.....	៨៣
១០. បុរេជាតប្បដ្ឋយ ៣ វារៈ:.....	១១៧
១១. បច្ចុជាតប្បដ្ឋយ ៣ វារៈ:.....	១២៤
១២. អាសេវិនប្បដ្ឋយ ៣ វារៈ:.....	១២៧
១៣. កម្មប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ:.....	១៣១
១៤. វិបាកប្បដ្ឋយ ៤ វារៈ:.....	១៤១
១៥. អាហារប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ:.....	១៤៨

១៦. តិរ្ស្រិយប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ: ១៥៦

១៧. ឈានប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ: ១៦៤

១៨. មគ្គប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ: ១៧២

១៩. សម្មយុត្តប្បដ្ឋយ ៣ វារៈ: ១៨០

២០. វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ៥ វារៈ: ១៨៤

២១. អត្ថិប្បដ្ឋយ ១៣ វារៈ: ១៩៣

២២. នត្ថិប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ: ២២៥

២៣. វិគតប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ: ២២៦

២៤. អវិគតប្បដ្ឋយ ៧ វារៈ: ២២៧

បករណ៍ជំនួយក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ

១- គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរ

២- គម្ពីរព្រះអដ្ឋកថា

៣- មហាបដ្ឋាន (ព្រះគ្រូធម្មចរសុបន្ត នន្ទិកោ)

៥. សង្គមវិទ្យាសាស្ត្រ

បឋមបទ សង្គមវិទ្យាសាស្ត្រលើសិកា ធម្មា ។

ពួកធម៌ដែលស្រីស្រាវ (គឺ កិលេស និងធម៌ដែលសម្បយុត្តជាមួយគ្នាសឹងកិលេស) ទាំងគួរ
ដើម្បីដល់នូវសេចក្តីស្រីស្រាវ (គឺ ជាអារម្មណ៍របស់កិលេសបាន) ។

បានដល់ អកុ. បិដក ១២, បេ. ២៧ ។

ទុតិយបទ អសង្គមវិទ្យាសាស្ត្រលើសិកា ធម្មា ។

ពួកធម៌ដែលមិនស្រីស្រាវ (គឺ កិលេសមិនចូលប្រកប) តែគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីស្រីស្រាវ
(គឺ ជាអារម្មណ៍របស់កិលេសបាន) ។

បានដល់ លោកិយកុ ១៧, លោកិយវិបាក ៣២, កិរិយា ២០, បេ. ៣៨, រូប ២៨ ។

តតិយបទ អសង្គមវិទ្យាអសង្គមវិទ្យាសាស្ត្រលើសិកា ធម្មា ។

ពួកធម៌ដែលមិនស្រីស្រាវ (គឺ កិលេសមិនចូលប្រកប) ទាំងមិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តី
ស្រីស្រាវ (គឺ មិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស) ។

បានដល់ លោកុត្តរិបិដក ៨, បេ. ៣៦, និងព្រះនិព្វាន ។

អធិប្បាយសង្គិលិដ្ឋតិកៈ

ឈ្មោះថា សង្គិលិដ្ឋ គឺ ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ ព្រោះជាធម៌ ដែលប្រកបដោយសង្គិលេស បានដល់ អកុ. ១២, បេ. ២៧ ។

ឈ្មោះថា សង្គិលេសិក គឺ គួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ព្រោះគួរដល់នូវសង្គិលេស គឺ ជាអារម្មណ៍ ព្រោះប្រព្រឹត្តទៅដោយមិនឈានកន្លងភាពជាអារម្មណ៍របស់សង្គិលេស ។
បានដល់ លោកិយ ៨១, បេ. ៥២, រូប ២៨ ។

ឈ្មោះថា សង្គិលិដ្ឋសង្គិលេសិក ព្រោះជាធម៌ដែលសៅហ្មង ដោយការប្រកបជាមួយគ្នាសឹង សង្គិលេស និងគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង គឺជាអារម្មណ៍ ។

ឈ្មោះថា អសង្គិលិដ្ឋ គឺ ធម៌ដែលមិនសៅហ្មង (គឺ កិលេសមិនចូលប្រកប) បានដល់ កុសល បិដ្ឋ ២១, វិបាកបិដ្ឋ ៣៦, កិរិយាបិដ្ឋ ២០, បេ. ៣៨, រូប ២៨, និព្វាន ។

ឈ្មោះថា អសង្គិលេសិក គឺ មិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង គឺ មិនជាអារម្មណ៍របស់ កិលេស បានដល់ លោកុត្តរិបិដ្ឋ ៨, បេ. ៣៦, ព្រះនិព្វាន ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងសង្គិលិដ្ឋតិកមាតិកានេះ ដើម្បីឱ្យជ្រាបថា ទ្រង់សម្តែងសភាវៈ ធម៌របស់បច្ច័យ ២៤ ក្នុងតិកៈនេះ តាមន័យរបស់ “សង្គិលិដ្ឋតិកមាតិកា” ។

៥. សង្កិលិដ្ឋតិកៈ

បញ្ញាវារវិភង្គ សុទ្ធសង្ខារាវៈ

ហេតុយា សត្ត	ហេតុប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
អារម្មណេ ឆ	អារម្មណប្បច្ច័យ	មាន ៦ វារៈ
អធិបតិយា អដ្ឋិ	អធិបតិប្បច្ច័យ	មាន ៨ វារៈ
អនន្តរេ សត្ត	អនន្តរប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
សមនន្តរេ សត្ត	សមនន្តរប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
សហជាតេ នវិ	សហជាតប្បច្ច័យ	មាន ៤ វារៈ
អញ្ញមញ្ញេ តីណិ	អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ	មាន ៣ វារៈ
និស្សយេ តេរស	និស្សយប្បច្ច័យ	មាន ១៣ វារៈ
ឧបនិស្សយេ អដ្ឋិ	ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ	មាន ៨ វារៈ
បុរេជាតេ តីណិ	បុរេជាតប្បច្ច័យ	មាន ៣ វារៈ
បច្ចាជាតេ តីណិ	បច្ចាជាតប្បច្ច័យ	មាន ៣ វារៈ
អាសេវិនេ តីណិ	អាសេវិនប្បច្ច័យ	មាន ៣ វារៈ

កម្មេ សត្ត	កម្មប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
វិបាកេ បត្តារិ	វិបាកប្បច្ច័យ	មាន ៤ វារៈ
អាហារេ សត្ត	អាហារប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
ឥន្ទ្រិយេ សត្ត	ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
ឈានេ សត្ត	ឈានប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
មគ្គេ សត្ត	មគ្គប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
សម្មយុត្តេ តីណិ	សម្មយុត្តប្បច្ច័យ	មាន ៣ វារៈ
វិប្បយុត្តេ បញ្ច	វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ	មាន ៥ វារៈ
អត្ថិយា តេរស	អត្ថិប្បច្ច័យ	មាន ១៣ វារៈ
នត្ថិយា សត្ត	នត្ថិប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
វិគតេ សត្ត	វិគតប្បច្ច័យ	មាន ៧ វារៈ
អវិគតេ តេរស	អវិគតប្បច្ច័យ	មាន ១៣ វារៈ ។

បឋំ បញ្ញាវារិកង្គំ សុទ្ធសង្ខារាវារៈ

១. ហេតុប្បដ្ឋាន ៧ ទានៈ

បាលីវិធី ទី. ១

សង្ក្ខិតិសង្ក្ខិតិលេសិកោ ធម្មោ សង្ក្ខិតិសង្កិតិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃហេតុប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្ក្ខិតិសង្កិតិលេសិកា ហេតុ សម្បយុត្តកាសំ ខន្ធាសំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធាសំទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាន ។

អកុ.ហេតុ ៣ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

បាលីវិធី ទី. ២

សង្ក្ខិតិសង្កិតិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិតិសង្កិតិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាន ។

អកុ. ហេតុ ៣ → អកុ. ចិត្តជ្ឈរូប ១៧

បាលីវិធី ទី. ៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងដល់ធម៌
ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃហេតុប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១.សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ រូបានំ

ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយ អំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាយ ។

អកុ.ហេតុ ៣ → អកុ.១២, បេ. ២៧, និងចិត្តផ្លូវ ១៧

បាលីវិធី ១.៤

អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ អំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋយ ។

លោកិយកុសលហេតុ ៣ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, និងកុសលបិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិបាកហេតុ ៣ → លោកិយសហេតុកវិ ១៧, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៥

កិរិយាហេតុ ៣ → សហេតុកិរិយា ១៧, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៧

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដិញ្ចា ប
រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ហេតុទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ និងដល់កដិញ្ចារូបទាំងឡាយ
ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋយ ។

បដិសន្ធិវិបាកហេតុ ៣ → សហេតុកបដិសន្ធិចិត្ត ១៧, បេ. ៣៥, និងបដិសន្ធិកម្មវិជ្ជា ២០

បាលីវិធី ទី ៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន

បច្ចយោ ។ (អសំ. អសំ. → អសំ. អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ហេតុ សម្បយុត្តកាសំ ខន្ធាសំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធាទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋយ ។

លោកុត្តរហេតុ ៣ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្រិលិដ្ឋិសង្ក្រិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
ហេតុទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរហេតុ ៣ → ចិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿវ វិញ្ញត្តិរូប ២)

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្រិលិដ្ឋិសង្ក្រិលេសិកស្ស ឬ អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេ-
សិកស្ស ឬ ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។ (អសំ. អសំ. → អសំ. និងអសំ. អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
 ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
 និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
 ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ រូបានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
 កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
 ដោយអំណាចនៃហេតុប្បដ្ឋាន ។

លោកុត្តរហេតុ ៣ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦, និដបិដកជួរ ១៥

ចប់ហេតុប្បដ្ឋាន

២. អារម្មណប្បច្ច័យ ៦ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអារម្មណប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. ភកំ អស្សាទេតិ អភិសន្នតិ តំ អារព្ភ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ
ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមសស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គលត្រេកអរ រីករាយនឹងភាគៈ ព្រោះប្រារព្ធនូវភាគៈនោះ ភាគៈទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ
កើតឡើង វិចិកិច្ចា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមសស្សំ កើតឡើង ។

លោកៈ ៨, បេ. ២២ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

២. ទិដ្ឋិ អស្សាទេតិ អភិសន្នតិ តំ អារព្ភ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា
ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមសស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គល ព្រែកអរ ភ្លើតភ្លើននឹងទិដ្ឋិ ភាគៈ ព្រោះប្រារព្ធស្វិទិដ្ឋិសោះ ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ
កើតឡើង, វិចិកិច្ច កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង, ទោមសស្ស កើតឡើង ។

លោកៈទិដ្ឋិគតសម្បយុត្ត ៤, បេ. ២១ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

៣. វិចិកិច្ចំ អារព្ភ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមសស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

ព្រោះប្រារព្ធស្វិវិចិកិច្ចា វិចិកិច្ចា ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង,
ទោមសស្ស កើតឡើង ។

មោហៈវិចិកិច្ចា ១, បេ. ១៥ → អកុ. ៨ (រៀរទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្ត ៤), បេ. ២៦ (មាសៈ)

៤. ឧទ្ធច្ចំ អារព្ភ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ទោមសស្សំ

ឧប្បជ្ជតិ ។

ព្រោះប្រារព្ធផ្កឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា កើតឡើង, ទោមសស្ស
កើតឡើង ។

មោហៈឧទ្ធច្ចៈ ១, បេ. ១៥ → អកុ. ៨, (រៀរលោកៈទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្ត ៤) បេ. ២៦ (រៀរមាសៈ)

៥. ទោមសស្សំ អារព្ភ ទោមសស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ

ឧប្បជ្ជតិ ។

ព្រោះប្រារព្ធទោមនស្ស ទោមនស្ស ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា កើតឡើង,
ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ។

ទោសៈ ២, បេ. ២២ → អកុ. ៨ (រឿរទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្ត ៤), បេ. ២៦ (រឿរមាសៈ)

បាលីវិធី ទី ២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អរិយា បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ
សមុទាបិណ្ណោ កិលេសេ ជានន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ពិចារណានូវកិលេសដែលលះបង់ហើយ ពិចារណានូវកិលេស
ដែលគ្របសង្កត់ហើយ ដឹងច្បាស់នូវកិលេសដែលធ្លាប់សន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ។

កិលេស ១០ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

២. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ឃើញច្បាស់នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មង ក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ថាជាអនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

៣. បេតោបរិយញ្ញាណេន សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកចិត្តសមង្គិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ ។

បុគ្គលទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តរបស់បុគ្គលដែលដល់ព្រម ដោយចិត្តដែលត្រូវកិលេសធ្វើ ឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយបេតោបរិយញ្ញាណ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → បេតោបរិយញ្ញាណអភិញ្ញា. ២, បេ. ៣០

៤. សេក្ខា វា បុប្ផិដ្ឋនា វា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ កុសលេ និរុទ្ធេ វិបាកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ ។

ព្រះសេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយក្តី បុប្ផិដ្ឋនទាំងឡាយក្តី ឃើញច្បាស់នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវ កិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ថាជាអនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា កាលបើកុសលរលត់ទៅហើយ វិបាក កើតឡើងដោយភាពជាតទារម្មណ៍ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → តទាលម្ពណចិត្ត ១១, បេ. ៣៣

៥. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកេ ខន្ធោ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អកុសលេ និរុទ្ធេ វិបាកោ
តទារម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ ។

ព្រះសេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយក្តី បុប្ផិដ្ឋនទាំងឡាយក្តី ត្រេកអរ ភ្លើតភ្លើតន្តរិទ្ធនទាំងឡាយដែល
ត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្តៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ភាគៈ ក៏កើតឡើង
ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិកិច្ចា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើអកុសល
រលត់ទៅហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ដោយភាពជាតទារម្មណ៍ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → តទាលម្ពណបិត្ត ១១, បេ. ៣៣

៦. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
យថាកម្មបគញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារិដ្ឋិនាយ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធនទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្តៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ អនាគតំសញ្ញាណ
អារិដ្ឋិនៈ ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បដ្ឋយ័យ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → អភិញ្ញា. ២, បេ. ៣០, មនោទ្វារិដ្ឋនបិត្ត ១, បេ. ១១

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្កតិវិជ្ជសង្កតិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កតិវិជ្ជសង្កតិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថិកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ ។
បុគ្គលឱ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថិកម្ម ពិចារណានូវទាន សីល និងឧបោសថនោះ

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៦ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

២. បុព្វេ សុចិណ្ណានិ បច្ចវេក្ខតិ ។

បុគ្គល ពិចារណានូវកម្ម ដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៨ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

៣. ឈានា វុដ្ឋិហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ ។

បុគ្គល ចេញចាកឈានហើយ ពិចារណាអង្គឈាន ។

មហគ្គតកុ. ៧, បេ. ៣៥ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣

មហគ្គតកិ. ៧, បេ. ៣៥ → មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

៤. អរិយា គោត្រភ័ បច្ចវេក្ខន្តិ វោទានំ បច្ចវេក្ខន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ពិចារណាគោត្រភ្ន ពិចារណាវោទាន ។

មហាកុ. សម្មយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

៥. ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ សោតំ ...យានំ...ដ្ឋិវំ...កាយំ...រូបេ...សទ្ធេ...គន្ធន្ធេ
...រសេ...ដោដ្ឋិព្វេ...វត្ថុំ... អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកេ ខន្ធន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ យើងច្បាស់នូវចក្ក ថាជាអនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា យើងច្បាស់នូវ
សោតៈ...យានៈ...ដ្ឋិវា...កាយៈ...រូប...សំឡេង...ក្លិន...រស...ដោដ្ឋិព្វៈ...វត្ថុ ខន្ធន្ធេទាំងឡាយ ដែលមិន
ត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ថាជាអនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា ។

ឱឡារិករូប ១២, ហទយវត្ថុ
លោកិយកុសល ១៧, លោកិយវិបាក ៣២,
កិរិយា ២០, បេ. ៣៨ } មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

៦. ទិព្វេន ចក្ខុនា រូបំ បស្សន្តិ, ទិព្វាយ សោតធាតុយា សទ្ធិំ សុណន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ យើងរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។

រូបារម្មណ៍ → ទិព្វបក្កុអភិញ្ញកុ. ១, បេ. ៣០, អភិញ្ញកិ. ១, បេ. ៣០

សទ្ធារម្មណ៍ → ទិព្វសោតអភិញ្ញកុ. ១, បេ. ៣០, អភិញ្ញកិ. ១, បេ. ៣០

៧. បេតោបរិយញ្ញានោន អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកបិត្តសមដ្ឋិស្ស បិត្តំ ជានន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវបិត្តរបស់បុគ្គលដែលដល់ព្រម ដោយបិត្តដែលមិន

ត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយបេតោបរិយញ្ញានោ ។

លោកិយកុសល ១៧, បេ. ៣៨

លោកិយវិបាក ៣២, បេ. ៣៥

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥

} បេតោបរិយញ្ញានោអភិញ្ញា ២, បេ. ៣០

៨. អាកាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញានោញ្ញាយតនស្ស អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស

អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់វិញ្ញានោញ្ញាយតនៈ, អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់

នេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បដ្ឋយ័ ។

អាកាសានញ្ញាយតនកុ. ១, បេ. ៣០	{	→ វិញ្ញានោញ្ញាយតនកុ. ១, បេ. ៣០
		→ វិញ្ញានោញ្ញាយតនវិ. ១, បេ. ៣០
		→ វិញ្ញានោញ្ញាយតនកិ. ១, បេ. ៣០

អាកាសាណញ្ញយតនកិ. ១, បេ. ៣០ → វិញ្ញាណញ្ញយតនកិរិយា ១, បេ. ៣០

អាកិញ្ញញ្ញយតនកុ. ១, បេ. ៣០ → នេវិសញ្ញាសាសញ្ញយតន. ៣, បេ. ៣០

អាកិញ្ញញ្ញយតនកិ. ១, បេ. ៣០ → នេវិសញ្ញាសាសញ្ញយតនកិ. ១, បេ. ៣០

៤. រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស, សទ្ធាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស, គន្ធាយតនំ ឃានវិញ្ញាណស្ស, រសាយតនំ ជ្ជិវិញ្ញាណស្ស, ដោជ្ជិញ្ញាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ចក្កវិញ្ញាណ, សទ្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់សោតវិញ្ញាណ, គន្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ឃានវិញ្ញាណ, រសាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ជ្ជិវិញ្ញាណ, ដោជ្ជិញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បដ្ឋាយ ។

បញ្ញារម្មណំ → ទិវិញ្ញាណបិត្ត ១០, បេ. ៧

១០. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា និទិវិញ្ញាណស្ស បេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបគញ្ញាណស្ស អនាគតិសញ្ញាណស្ស អារិដ្ឋិសាយ អារម្មណប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធានាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់ កិលេស ជាបច្ច័យដល់និទិវិញ្ញាណ បេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មប- គញ្ញាណ អនាគតិសញ្ញាណ អារិដ្ឋិសាយៈ ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បដ្ឋាយ ។

លោកិយកុសល ១៧, បេ. ៣៨	}	អភិញ្ញា ២, បេ. ៣០ មនោទ្វារវដ្តនៈបិគ្គ១, បេ.១១
លោកិយវិបាក ៣២, បេ. ៣៥		
កិរិយា ២០, បេ. ៣៥, រូប ២៨		

បាលីវិធី ទី.៤

អសង្កតិសង្កតិលេសិកោ ធម្មោ សង្កតិសង្កតិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → សំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថិកម្មំ កត្វា តំ អស្សទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារព្ភ
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិបិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គលឱ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថិកម្មហើយ រមែងត្រេកអរ ភ្លើតភ្លើននូវទានជា
ដើមនោះ រាគៈ ព្រោះប្រារព្ធនូវទានជាដើមនោះ ក៏កើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិបិកិច្ចា កើតឡើង,
ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង, ទោមនស្ស កើតឡើង ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៦ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

២. បុព្វេ សុបិណ្ណានិ អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ អារព្ភ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គលត្រេកអរ រីករាយ នឹងកុសលកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន
ភាគៈ ព្រោះប្រារព្ធនូវកម្មនោះ ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចៈ
កើតឡើង, ទោមនស្ស កើតឡើង ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៨ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

៣. ឈានា វុដ្ឋិហិត្វា ឈានំ អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ អារព្ភ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ឈានេ បរិហីនេ វិប្បដិសារិស្ស ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គលបេញចាកឈានហើយ រមែងត្រេកអរ ភ្លើតភ្លើននូវឈាន ព្រោះប្រារព្ធនូវឈាននោះ
ភាគៈ ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង, កាលបើឈានវិសាស
ហើយ ទោមនស្ស ក៏កើតឡើង ដល់បុគ្គលដែលមានវិប្បដិសារី (សភាពក្លៅក្រហាយនៃចិត្ត) ។

មហាកុ. ៩, បេ. ៣៥ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

៤. បក្កំ អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ អារព្ភ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ
ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ...យានំ...ផ្លិវំ...កាយំ...រូបេ...សទ្ទេ...គន្លេ...រសេ...ដោដ្ឋិព្វេ...

វិត្ថុ... អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ខន្តោ អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ អារព្ភ វាកោ ឧប្បដ្ឋិតិ

ទិដ្ឋិ ឧប្បដ្ឋិតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បដ្ឋិតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បដ្ឋិតិ ទោមនស្សំ ឧប្បដ្ឋិតិ ។

បុគ្គល ច្រកអរ ភ្លើតភ្លើន នឹងបក្ខ ព្រោះប្រារព្ធបក្ខនោះ ភគៈ រមែងកើត ទិដ្ឋិ រមែងកើត វិចិកិច្ចា រមែងកើត ឧទ្ធច្ចៈ រមែងកើត ទោមនស្ស រមែងកើត រមែងច្រកអរ ភ្លើតភ្លើននូវសោតៈ ...យានៈ...ដីវា...កាយៈ...រូប...សំឡេង...ក្លិន...រស...ផោដ្ឋព្វ...វត្ថុ ខន្ធទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេស ធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ទាំងឡាយមានសោតៈ ជាដើមនោះ ភគៈ ក៏កើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង, ទោមនស្ស កើតឡើង ។

ឱឡារិក្ខរូប ១២, ហទយវិត្ថុ ១,
លោកិយកុសល ១៧, លោកិយវិបាក ៣២, } អកុ. ១២, បេ. ២៧
កិរិយា ២០, បេ. ៣៨

បាលីវិធី ទី.៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ   ធម្មោ   អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស   ធម្មស្ស

អារម្មណប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។ (អសំ. អសំ. → អសំ. អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លោក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លោក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអារម្មណាប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. និព្វានំ មគ្គស្ស ផលស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

និព្វាន ជាបច្ច័យដល់មគ្គ ដល់ផល ដោយអំណាចនៃអារម្មណាប្បដ្ឋាយ ។

និព្វាន → មគ្គចិត្ត ៤, បេ. ៣៦, ផលចិត្ត ៤, បេ. ៣៦

បាលីវិធីទី.៦

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋ-
យេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លោក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លោក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអារម្មណាប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អរិយា មគ្គា វុដ្ឋិហិត្វា មគ្គំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ចេញចាកមគ្គហើយ ពិចារណាមគ្គ ពិចារណាផល ពិចារណា

ព្រះនិព្វាន ។

អរហត្តមគ្គ ១, អរហត្តផល ១, បេ. ៣៦, និព្វាន → មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

មគ្គជាន់ទាប ៣, បេ.៣៦, ផលជាន់ទាប ៣, បេ. ៣៦, និព្វាន → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

២. និព្វានំ គោត្រភុស្ស រោទានស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

និព្វានជាបច្ច័យដល់គោត្រភូ ដល់រោទាន ដល់អារជ្ជនៈ ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បច្ច័យ ។

និព្វាន → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣, មនោទ្វារវិជ្ជនបិដ្ឋ ១, បេ. ១១

៣. អរិយា ចេតោបរិយញ្ញានោន អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកបិគ្គសមង្កិស្ស បិត្តំ ជានន្តិ

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញានាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញានាស្ស អនាគតំ

សញ្ញានាស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវបិគ្គរបស់បុគ្គលដែលដល់ព្រមដោយចិត្តដែលមិន

ត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្តៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយចេតោបរិ-

យញ្ញានា ខន្ធទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្តៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់

កិលេស ជាបច្ច័យដល់ចេតោបរិយញ្ញានា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញានា អនាគតំសញ្ញានា អារជ្ជនៈ

ដោយអំណាចនៃអារម្មណប្បច្ច័យ ។

លោកកុត្តរកិច្ច ៨, បេ. ៣៦ → អភិញ្ញកិច្ច ២, បេ. ៣០

និងមនោទ្វារវិជ្ជាប័ណ្ណ ១, បេ. ១១

បឋម ការអនុវត្តបច្ចេកទេស

៣. អធិបតិប្បច្ច័យ ៨ វារៈ

អធិបតិប្បច្ច័យ មាន ២ បច្ច័យ គឺ៖

អារម្មណាធិបតិប្បច្ច័យ និងសហជាតាធិបតិប្បច្ច័យ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

បាលីអនុវាទ

១. អារម្មណាធិបតិ វាគំ គរុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិសន្នតិ តំ គរុំ កត្វា វាកោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ គរុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិសន្នតិ តំ គរុំ កត្វា វាកោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើរាគៈឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយត្រេកអរ ភ្លើតភ្លើន
រាគៈ ធ្វើរាគៈនោះឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង, បុគ្គល ធ្វើទិដ្ឋិឱ្យ

ជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយត្រេកអរ ភ្លឺតភ្លឺន, ភាគៈ ធ្វើទិដ្ឋិសោះឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់
ទើបឡើងកើត ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ជាបច្ច័យដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

លោកៈ ៨, បេ. ២២ → លោកៈ ៨, បេ. ២២

២. សហជាតាធិបតិ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ

អធិបតិប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតីដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំឡាយ ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

អកុ.អធិបតី ៣ → អកុ. ១០ (រៀរមោហៈ២) បេ. ២៦ (រៀរវិចិកិញ្ច)

បាលីវិធី ទី. ២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតាធិបតិ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកាធិបតិ បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិបតិប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

សហជាតាធិបតិ បានដល់ អធិបតីដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

អកុ.អធិបតី ៣ → បិត្តជ្ឈរូប ១៧

បាលីវិធី ទី. ៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. និង អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតាធិបតិ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ញ
រូបានំ អធិបតិប្បវិធី បច្ចយោ ។

សហជាតាធិបតិ បានដល់ អធិបតីដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធានំទ្បាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែល
មានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បវិធី ។

អកុ.អធិបតី ៣ → អកុ. ១០ (រៀរមោហៈ២), បេ. ២៦ (រៀរវិចិកិញ្ញ), និងបិត្តជ្ឈរូប ១៧

បាលីវិធី ១.៤

អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បវិធី
បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអធិបតិប្បវិធី បានដល់ អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

បាលីអនុវាទ

១. អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថិកម្មំ កត្វា តំ គរុំ
កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ។

អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គលឱ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថិកម្ម ធ្វើនូវកម្មនោះឱ្យជា
អារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ (គឺជាទីគោរព) ហើយពិចារណា ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៦ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣

២. បុព្វេ សុចិណ្ណានិ គរុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ។

បុគ្គល ធ្វើនូវកុសលកម្ម ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ឱ្យធ្ងន់ ហើយពិចារណា ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៨ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣

៣. ឈានា វុដ្ឋិហិត្វា ឈានំ គរុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ។

បុគ្គល ចេញចាកឈាន ធ្វើឈាននោះឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយពិចារណា ។

មហាក្ខតកុ. ៧, បេ. ៣៥ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣

៤. សេក្ខា គោត្រភុំ គរុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ, វោទានំ គរុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ។

ព្រះសេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើនូវគោត្រភូឱ្យធ្ងន់ ហើយពិចារណា, ធ្វើនូវវោទានឱ្យធ្ងន់
ហើយពិចារណា ។

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣

៥. សហជាតាធិបតិ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
រូបាណំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតីដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជា
សមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អធិបតី ៤ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, សាធិបតិកិរិយាជិវិនៈ ១៧, បេ. ៣៥

និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

បាលីវិធី ទី. ៥

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ សង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ → សំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃអធិបតិប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវិទ

១. អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថិកម្មំ កត្វា តំ គរុំ កត្វា
អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ គរុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឱ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថិកម្ម ធ្វើនូវកុសលកម្មនោះ
ឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយត្រេកអរ ភ្លឺតភ្លឺន រាគៈ ធ្វើនូវកុសលកម្មនោះឱ្យជាអារម្មណ៍
យ៉ាងធ្ងន់ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៦ → លោភៈ ៨, បេ. ២២

២. បុព្វេ សុបិណ្ណានិ គរុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ គរុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ
ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គល ធ្វើនូវកុសលកម្ម ដែលបានសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់
ហើយត្រេកអរ ភ្លឺតភ្លឺន, រាគៈ ធ្វើនូវកុសលកម្មនោះឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ទើបកើតឡើង
ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៨ → លោភៈ ៨, បេ. ២២

៣. ឈានា វុដ្ឋិហិត្វា ឈានំ គរុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ គរុំ កត្វា រាគោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គល ចេញចាកឈាន ធ្វើឈានឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយច្រកអរ ភ្លើតភ្លើន
រាគៈ ធ្វើឈាននោះឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។

មហាន្តកុ. ៧, បេ. ៣៥ → លោកៈ ៨, បេ. ២២

៤. បក្កំ គរុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ គរុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
សោតំ...យានំ...ជ្ជិវំ...កាយំ...រូបេ...សទ្ធេ...គន្លេ...រសេ...ដោដ្ឋិព្វេ...វិត្តំ អសង្កលិដ្ឋិសង្កិលេសិកេ
ឧន្លេ គរុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ គរុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

បុគ្គល ធ្វើនូវបក្កុឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយច្រកអរ ភ្លើតភ្លើន, រាគៈ ធ្វើបក្កុនោះឱ្យជា
អារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង, ធ្វើនូវសោតៈ...យានៈ...ជ្ជិវា...កាយៈ...រូប...
សំឡេង...ក្លិន...រស...ដោដ្ឋិព្វៈ...វិត្ត ខន្ធនាំឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយច្រកអរ ភ្លើតភ្លើន រាគៈ ធ្វើនូវខន្ធដា-
ដើមនោះ ឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិក៏កើតឡើង ។

ឱទ្ធារិករូប ១២, ហទយវិត្ត ១,
លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, លោកិយវិ. ៣១ } លោកៈ ៨, បេ. ២២
(វៀរទុក្ខកាយ), បេ. ៣៥, កិរិយា ២០, បេ. ៣៥

បាលីវិធី ទី. ៦

អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកស្ស ធម្មស្ស

អធិបតិប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ (អសំ.អស. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាន បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

បាលីអនុវាទ

១. អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ មគ្គស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យដល់មគ្គ ជាបច្ច័យដល់ផល ដោយអំណាចនៃ
អធិបតិប្បដ្ឋាន ។

និព្វាន → មគ្គបិដ្ឋ ៤, បេ. ៣៦, ផលបិដ្ឋ ៤, បេ. ៣៦

២. សហជាតាធិបតិ អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ

អធិបតិប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាន ។

លោកុត្តរអធិបតី ៤ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ទី. ៧

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស

អធិបតិប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បវដ្ឋយ បានដល់ អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

បាលីអនុវាទ

១. អារម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋិហិត្វា មគ្គំ គរុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ បេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គឱ្យជាអារម្មណ៍
យ៉ាងធ្ងន់ ហើយពិចារណា ។

មគ្គជាតំទាប ៣, បេ. ៣៦ → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

អរហត្តមគ្គ ១, បេ. ៣៦ → មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

២. ផលំ គរុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើផលឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយពិចារណា ។

ផលជាន់ទាប ៣, បេ. ៣៦ → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

អរហត្តផល ១, បេ. ៣៦ → មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

៣. និព្វានំ គរុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើនិព្វានឱ្យជាអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ ហើយពិចារណា ។

និព្វាន → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣, និងមហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

៤. និព្វានំ គោត្រភុស្ស វោទានស្ស អធិបតិប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យដល់គោត្រភូ និងវោទាន ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

និព្វាន → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

៥. សហជាតាធិបតិ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ

អធិបតិប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតីដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
អធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរអធិបតី ៤ → ចិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿរវិញ្ញត្តិរូប ២)

បាលីវិធី ទី ៨

អសង្ក័លិដ្ឋិអសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ អសង្ក័លិដ្ឋិអសង្ក័លេសិកស្ស ឬ អសង្ក័លិដ្ឋិសង្ក័លេ-
សិកស្ស ឬ ធម្មស្ស អធិបតិប្បវដ្តយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ. និងអសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បវដ្ត ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតាធិបតិ អសង្ក័លិដ្ឋិអសង្ក័លេសិកាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបាណំ អធិបតិប្បវដ្តយេន បច្ចយោ ។

សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្ត
ជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអធិបតិប្បវដ្ត ។

លោកុត្តរអធិបតី ៤ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦, ចិត្តជ្ឈរូប ១៥

ចប់ អធិបតិប្បវដ្ត

៤. អន្តរប្បច្ចេកទេស ៧ ទានៈ

បាលីវិធី ទី ១

សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អន្តរប្បច្ចេកទេស
បច្ចេកយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអន្តរប្បច្ចេកទេស ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរិមា បុរិមា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ខន្ធា បច្ចិមាសំ បច្ចិមាសំ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកាសំ
ខន្ធាសំ អន្តរប្បច្ចេកទេស បច្ចេកយោ ។

ខន្ធាទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដែលកើតមុន ។ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេសដែលកើតក្រោយ ។ ដោយអំណាចនៃអន្តរប្បច្ចេកទេស ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតមុន ។ → អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតក្រោយ ។

(រឿរជិវនៈដ្ឋងបុងក្រោយ)

(រឿរជិវនៈដ្ឋងដំបូង)

បាលីវិធី ទី. ២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ខន្ធទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់វុដ្ឋានៈ (គឺ តទាលម្ពណាបិត្ត ឬភវវង្គបិត្ត) ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដឹងបុងក្រោយ → តទាលម្ពណាបិត្ត ១១, បេ. ៣៣

ឬ ភវវង្គបិត្ត ១៩, បេ. ៣៥ តាមសមគួរ ។

បាលីវិធី ទី. ៣

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរិមា បុរិមា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ

ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ខន្ធានំឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដែលកើតមុន ។ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេសដែលកើតក្រោយ ។ ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ ដែលកើតមុន ។

លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥ ដែលកើតមុន ។

កិរិយា ១៧, បេ. ៣៥ ដែលកើតមុន ។

(រឿរបញ្ចុទ្ធាវដ្ឋនចិត្ត)

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ ដែលកើតក្រោយ ។

លោកិយកុ. ៣២, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ ។

កិរិយា ១៧, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ ។

(រឿរបញ្ចុទ្ធាវដ្ឋនចិត្ត)

២. អនុលោមំ គោត្រភុស្ស អនុលោមំ វោទានស្ស អារវដ្ឋនា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ

ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អនុលោម ជាបច្ច័យដល់គោត្រភូ អនុលោម ជាបច្ច័យដល់វោទានៈ អារិដ្ឋនៈ ជាបច្ច័យដល់
ខន្ធទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអនន្តរប្បធម្ម ។

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣
(ខណៈធ្វើអនុលោម) (ខណៈធ្វើគោត្រភូ ឬ វោទាន)

បញ្ចក្ខារវដ្តនិបត្ត ១, បេ. ១០ → ទ្វិបញ្ចវិញ្ញាណនិបត្ត. ១០, បេ. ៧

មនោទ្វារវដ្តនិបត្ត ១, បេ. ១១ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៨, កាមកិរិយាជនវិសៈ ៧, បេ. ៣៥

មនោទ្វារវដ្តនិបត្ត ១, បេ. ១១ → កាមភវវដ្ត ១០, បេ. ៣៣ (ក្នុងវោទ្ធិព្វនវិសៈ)

បាលីវិធី ទី. ៤

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បធម្មយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → សំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃអនន្តរប្បធម្ម ។

បាលីអនុវាទ

១. អវជ្ជតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្តានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អវជ្ជតា: ជាបច្ច័យដល់ខន្តទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជា អារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

មនោទ្វារវជ្ជតាបិក្ខុ ១, បេ. ១១ → ជិនៈដ្ឋង់ខាងដើមរបស់អកុ. ១២, បេ. ២៧

បាលីវិធី ទី. ៥

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. គោត្រភុ មគ្គស្ស វោទានំ មគ្គស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋិហន្តស្ស នេរិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

គោត្រភ្នំ ជាបច្ច័យដល់មគ្គ, វោទាន ជាបច្ច័យដល់មគ្គ, អនុលោម ជាបច្ច័យដល់ផលសមាបត្តិ
នេវិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនស្សានរបស់បុគ្គលដែលចេញចាកនិរោធសមាបត្តិ ជាបច្ច័យដល់ផល
សមាបត្តិ ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បធម៌ ។

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → សោតាបត្តិមគ្គបិដក ១, បេ. ៣៦
(ខណៈធ្វើគោត្រភ្នំ) (ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គវិបី)

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → មគ្គខាងលើ ៣, បេ. ៣៦
(ខណៈធ្វើវោទាន) (ក្នុងមគ្គវិបីខាងលើ ៣)

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → ផលខាងក្រោម ៣, បេ. ៣៦
(ខណៈធ្វើអនុលោមដ្ឋង់បុងក្រោយ) (ក្នុងផលវិបីសមាបត្តិខាងក្រោម ៣)

មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → អរហត្តផល ១, បេ. ៣៦
(ខណៈធ្វើអនុលោមដ្ឋង់បុងក្រោយ) (ក្នុងអរហត្តផលសមាបត្តិវិបី)

នេវិ. កុ. ១, បេ. ៣០ → អនាគាមិផល ១, បេ. ៣៦
(ដ្ឋង់ទី ២) (ក្នុងនិរោធសមាបត្តិវិបីរបស់ព្រះអនាគាមី)

នេវិ. កិ. ១, បេ. ៣០ → អរហត្តផល ១, បេ. ៣៦
(ដ្ឋង់ទី ២) (ក្នុងនិរោធសមាបត្តិវិបីរបស់ព្រះអរហត្ត)

បាលីវិធីទី. ៦

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរិមា បុរិមា អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកា ខន្ធា បច្ចិមាសំ បច្ចិមាសំ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិ-
អសង្ក្ខិលេសិកាសំ ខន្ធាសំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេសដែលកើតមុន ។ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅ
ក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍នៃកិលេសដែលកើតក្រោយ ។ ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

មគ្គបិគ្គ ៤, បេ. ៣៦ → ផលបិគ្គ ៤, បេ. ៣៦ ដែលកើតក្រោយ ។

២. មគ្គោ ផលស្ស ផលំ ផលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គជាបច្ច័យដល់ផល ផលជាបច្ច័យដល់ផល ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

មគ្គបិដក ៤, បេ. ៣៦ → ផលបិដក ៤, បេ. ៣៦ (ក្នុងមគ្គវិថី)

ផលបិដក ៤, ៣៦ ដែលកើតមុន ។ → ផលបិដក ៤, បេ. ៣៦ ដែលកើតក្រោយ ។

(ក្នុងមគ្គវិថី និងផលសមាបត្តិវិថី)

បាលីវិថី ទី ៧

អសង្កតិយិអសង្កតិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កតិយិអសង្កតិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ផល ជាបច្ច័យដល់វុដ្ឋានៈ (គឺ ភវិង្គ) ដោយអំណាចនៃអនន្តរប្បច្ច័យ ។

ផលបិដក ៤, បេ. ៣៦ → តិហេតុកវវិង្គ ១៣, បេ. ៣៥

បឋំ អនន្តរប្បច្ច័យ

៥. សមនន្តរប្បច្ច័យ ៧ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិនិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិនិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំ-
ណាចនៃសមនន្តរប្បច្ច័យ ។

សម្តែងដួងដួងអនន្តរប្បច្ច័យ ៧ វារៈ

ចប់ សមនន្តរប្បច្ច័យ

(សូម្បីនត្តិប្បច្ច័យ និងវិគតប្បច្ច័យ សម្តែងដួងដួងអនន្តរប្បច្ច័យ ព្រោះមាន ៧ វារៈដួងដួង)

៦. សហជាតប្បដ្ឋាយ ៧ វារៈ

បាលីវិទី ១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំ-
ណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

- ១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណានុំ ខន្ធនំ សហជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
- តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស សហជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
- ទេ ខន្ធា ទិវុត្តំ ខន្ធនំ សហជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ៣ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ២ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

អក្ស. ១២, បេ. ២៧ → អក្ស. ១២, បេ. ២៧

បាលីវិធី ទី.២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បវ្រ្ម័យេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ សហជាតប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

អក្ស. ១២, បេ. ២៧ → បិត្តជ្ជរូប ១៧

បាលីវិធី ទី.៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. និងអសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងធម៌ដែល
មិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធានំឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធានំឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

បាលីវិធី ទី.៤

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្តោ តិណ្ណន្តំ ខន្តានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្តា ឯកស្ស ខន្តស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្តា ទ្វិន្តំ ខន្តានំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ខន្ត ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ៣ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋយ ។

ខន្ត ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ១ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋយ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨

លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥ → លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥

២. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណានុំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
សហជាតប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ សហជាតប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិដ្ឋំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ សហជាតប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ សហជាតប្បដ្ឋាន ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិ. ១៨, បេ. ៣៥ → លោកិយវិ. ១៨, បេ. ៣៥, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៥

(រឿរទ្ធិបញ្ញវិញ្ញាណចិត្ត ១០, អរូបវិបាក ៤)

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

៣. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធនោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ កដិត្តា ច រូបានំ សហជាតប្បដ្ឋានបច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធនា ឯកស្ស ខន្ធស្ស កដិត្តា ច រូបានំ សហជាតប្បដ្ឋានបច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធនា ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ កដិត្តា ច រូបានំ សហជាតប្បដ្ឋានបច្ចយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជា អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងកដិត្តារូប ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងកដិត្តារូប ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

១ន្ទ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់១ន្ទ ២ នឹងកដិញ្ញរូប ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិ ១៥, បេ. ៣៥ → បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

និងបដិសន្ធិកម្មជ្ឈរូប ២០ ។

៤. ១ន្ទា វិត្តស្ស សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

១ន្ទទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់វិត្ត ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិ ១៥, បេ. ៣៥ → បដិសន្ធិហទយវិត្ត ១

វិត្ត ១ន្ទានំ សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

វិត្ត ជាបច្ច័យដល់១ន្ទទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

បដិសន្ធិហទយវិត្ត ១ → បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិ ១៥, បេ. ៣៥

៥. ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណន្នំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្វិន្នំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

មហាភូតរូប ៣ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

មហាភូតរូប ២ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

មហាភូតរូប ៤ → មហាភូត ៤

៦. មហាភូតា បិត្តសមុដ្ឋានានំ ឧបាទារូបានំ កដិញ្ញារូបានំ ឧបាទារូបានំ សហជាតប្បដ្ឋាន
បច្ចយោ ។

មហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទារូបទាំងឡាយ ដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដល់ឧបាទារូបទាំងឡាយដែលជាកដិញ្ញារូប ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

បិត្តជ្ជមហាភូតរូប ៤ → បិត្តជ្ជឧបាទារូប ១៣

កម្មជ្ជមហាភូតរូប ៤ → កម្មជ្ជឧបាទារូប ១៦

៧. ពាហិរំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានុំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

ទ្វេ មហាភូតា ទ្វិនុំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

មហាភូតា ឧបាទារូបានំ សហជាតប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ ដែលជាពាហិរូប ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាចនៃសហ-
ជាតប្បដ្ឋាន ។

មហាក្ខត្រូប ៣ (ដែលជាពាហិរូប) ជាបច្ច័យដល់ មហាក្ខត្រូប ១ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្វ័យ ។

មហាក្ខត្រូប ២ (ដែលជាពាហិរូប) ជាបច្ច័យដល់ មហាក្ខត្រូប ២ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្វ័យ ។

មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទ្យូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្វ័យ ។

ពាហិរមហាក្ខត្រូប ៤ → ពាហិរមហាក្ខត្រូប ៤
ពាហិរមហាក្ខត្រូប ៤ → ពាហិរឧបាទ្យូប ៨

៨. អាហារសមុដ្ឋានានំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋានយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស សហជាតប្បដ្ឋានយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្ធិនំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋានយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតា ឧបាទារូបានំ សហជាតប្បដ្ឋានយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ (ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាច
នៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

មហាភូតរូប ៣ (ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាច
នៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

មហាភូតរូប ២ (ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់ មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាច
នៃសហជាតប្បដ្ឋាន ។

មហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃសហជា
តប្បដ្ឋាន ។

អាហារជ្ជមហាភូតរូប ៤ → អាហារជ្ជមហាភូតរូប ៤

អាហារជ្ជមហាភូតរូប ៤ → អាហារជ្ជឧបាទារូប ១០

៧. ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានុំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស សហជាតប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ មហាភូតា ទ្វិនុំ មហាភូតានំ សហជាតប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

មហាភូតា ឧបាទារូបានំ សហជាតប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ (ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាច
នៃសហជាតប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូប ៣ (ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាច
នៃសហជាតប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូប ២ (ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាច
នៃសហជាតប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃសហជា
តប្បដ្ឋាយ ។

ឧតុជ្ជមហាភូតរូប ៤ → ឧតុជ្ជមហាភូតរូប ៤

ឧតុជ្ជមហាភូតរូប ៤ → ឧតុជ្ជឧបាទារូប ១១

១០. អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាភូតំ មហាភូតានំ សហជាតប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស សហជាតប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្ធិនំ មហាភូតានំ សហជាតប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតា កដិក្ការូបានំ ឧបាទារូបានំ សហជាតប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ របស់អសញ្ញសត្តព្រហ្ម ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បប្បយេន ។

មហាភូតរូប ៣ (របស់អសញ្ញសត្តព្រហ្ម) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បប្បយេន ។

មហាភូតរូប ២ (របស់អសញ្ញសត្តព្រហ្ម) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បប្បយេន ។

មហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់កដិក្ការូបទាំងឡាយដែលជាឧបាទារូប ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បប្បយេន ។

អសញ្ញសត្តមហាភូតរូប ៤ → អសញ្ញសត្តមហាភូតរូប ៤

អសញ្ញសត្តកម្មដ្ឋមហាភូតរូប ៤ → អសញ្ញសត្តកម្មដ្ឋឧបាទារូប ៨

(អសញ្ញសត្វកម្មដ្ឋិឧបាទ្យាប ៨ បានដល់ វណ្ណៈ, គន្លុះ, រសៈ, ឌីដា, ជីវិតរូប, បរិច្ឆេទរូប, ឧបបយៈ, សន្តតិរូប)

១១. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា ឬ មហាភូតា បិត្តសមុដ្ឋានាគំ រូបាគំ សហជាតប្បជ្ជយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងមហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ សហជាតប្បជ្ជយ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, និងបិត្តជ្ជិមហាភូតរូប ៤ → បិត្តជ្ជរូប ១៧

លោកិយវិ. ១៨, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ជិមហាភូតរូប ៤ → បិត្តជ្ជរូប ១៥

(រៀនទ្វិបញ្ញវិញ្ញាណបិត្ត ១០, អរូបវិបាក ៤)

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ជិមហាភូតរូប ៤ → បិត្តជ្ជរូប ១៧

បាលីវិធី ទី.៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បជ្ជយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

- ១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។
តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស សហជាតប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។
ទេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បវ្រ្មយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្មយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ខន្ធា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ សហជាតប្បវ្រ្មយេន បច្ចយោ ។
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្មយ ។

លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦ → បិត្តជ្ឈរូប ១៥

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកស្ស ច អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិ-
លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បវិធានេ បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ. និងអសំ.)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវិធាន ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកា ខន្ធា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ សហជា-
តប្បវិធានេ បច្ចយោ ។

ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធាទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវិធាន ។

លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៥

បាលីវិធីទី៤

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឬ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឬ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (សំ. និងអសំ. → អសំ)

ធម៌ទាំងឡាយ គឺ ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា ឬ មហាភូតា ឬ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងមហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងចិត្តជ្ជមហាភូតរូប ៤ → ចិត្តជ្ជរូប ១៧

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ច អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ច ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេ-
សិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. និងអសំ. → អសំ)

ធម៌ទាំងឡាយ គឺ ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ខន្ធា ច មហាភូតា ច បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
សហជាតប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។

ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងមហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយ
អំណាចនៃសហជាតប្បវ្រ្ម័យ ។

លោកុត្តរបិត្ត ៨, បេ. ៣៦, និងបិត្តជ្ជមហាភូតរូប ៤ → បិត្តជ្ជរូប ១៥

ចប់ សហជាតប្បវ្រ្ម័យ

៧. អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ៣ វារៈ

បាលីវិទី ១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

- ១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្តោ តិណ្ណានុំ ខន្តានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
- តយោ ខន្តោ ឯកស្ស ខន្តស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
- ទេ ខន្តោ ទិវុំ ខន្តានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ត ១ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ៣ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

ខន្ត ៣ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ១ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

បាលីវិធី ទី.២

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

- ១. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
- តយោ ខន្ធលោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
- ទេ ខន្ធលោ ទិវន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨

លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥ → លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធា ទិណ្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ គឺ៖

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

បដិសន្ធិចិត្ត ១៧, បេ. ៣៥ → បដិសន្ធិចិត្ត ១៧, បេ. ៣៥

៣. ខន្ធ វិត្ថុស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន បច្ចុយោ ។

ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់វិត្ថុ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥ → បដិសន្ធិហទយវិត្ថុ

វិត្ថុ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន បច្ចុយោ ។

វិត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

បដិសន្ធិហទយវិត្ថុ → បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

៤. ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណន្តំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន បច្ចុយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន បច្ចុយោ ។

ទ្វេ មហាភូតា ទ្ធិន្តំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន បច្ចុយោ ។

មហាភូតរូប ១ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន ។

មហាភូតរូប ៣ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

មហាភូតរូប ២ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

មហាភូតរូប ៤ → មហាភូតរូប ៤

៥. ពាហិរំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណាន្តំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្ធិន្តំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ ដែលជាពាហិររូប ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាចនៃ-
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

មហាភូតរូប ៣ (ដែលជាពាហិររូប) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាចនៃ-
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

មហាភូតរូប ២ (ដែលជាពាហិររូប) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាចនៃ-
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

ពាហិរមហាភូតរូប ៤ → ពាហិរមហាភូតរូប ៤

៦. អាហារសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានុំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អញ្ញមញ្ញប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្វិនុំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាច
នៃអញ្ញមញ្ញប្បប្បយ ។

មហាភូតរូប ៣ (ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់ មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាច
នៃអញ្ញមញ្ញប្បប្បយ ។

មហាភូតរូប ២ (ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយ
អំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បប្បយ ។

អាហារជ្ជមហាភូតរូប ៤ → អាហារជ្ជមហាភូតរូប ៤

៧. ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានុំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អញ្ញមញ្ញប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្វិនុំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាច
នៃអញ្ញមញ្ញប្បប្បយ ។

មហាភូតរូប ៣ (ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាច
នៃអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេ ។

មហាភូតរូប ២ (ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាច
នៃអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេ ។

ឧតុដ្ឋមហាភូតរូប ៤ → ឧតុដ្ឋមហាភូតរូប ៤

- ៤. អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានុំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
- តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
- ទ្វេ មហាភូតា ទ្ធិនុំ មហាភូតានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ របស់អសញ្ញសត្ត ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាចនៃ
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេ ។

មហាភូតរូប ៣ របស់អសញ្ញសត្ត ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាចនៃ
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេ ។

មហាភូតរូប ២ របស់អសញ្ញសត្ត ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាចនៃ
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេ ។

អសញ្ញសត្តមហាភូតរូប ៤ → អសញ្ញសត្តមហាភូតរូប ៤

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ   ធម្មោ   អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស   ធម្មស្ស

អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន   បច្ចយោ ។ (អសំ. អសំ → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណន្តំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធលោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធលោ ទិណ្ណំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ៣ (ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស)
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ២ (ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស)

ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអញ្ញាមញ្ញប្បវិធាន ។

លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

បឋ អញ្ញាមញ្ញប្បវិធាន

៨. និស្សយប្បដ្ឋាន ១៣ វារៈ

និស្សយប្បដ្ឋាន មាន ៣ បដ្ឋាន គឺ ៖

សហជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន, វិត្តបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន, និងវិត្តារម្មណបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

១. សហជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន មាន ៧ វារៈ សម្តែងដូចគ្នានឹងសហជាតប្បដ្ឋាន

២. វិត្តបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន មាន ៣ វារៈ

៣. វិត្តារម្មណបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន មាន ២ វារៈ ហើយ ២ បដ្ឋានបុងក្រោយ

នឹងសម្តែងក្នុងទីនេះ ។

វិត្តបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន

វិត្តារម្មណបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន

បាលីវិថី ទី.១

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបដ្ឋាន
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. បក្ខយតនំ បក្ខុវិញ្ញាណស្ស សោតាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស យាសាយតនំ យាសវិញ្ញាណស្ស ជ្ជិវាយតនំ ជ្ជិវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បក្ខយតនៈ ជាបច្ច័យដល់បក្ខុវិញ្ញាណ, សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់សោតវិញ្ញាណ, យាសាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់យាសវិញ្ញាណ, ជ្ជិវាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ជ្ជិវិញ្ញាណ, កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

បសាទរូប ៥ ដែលកើតមុន ។ → ទិវបញ្ញវិញ្ញាណចិត្ត ១០, បេ. ៧

២. វិត្ត អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជា អារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

ហទយវិត្ត	{	លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨
		លោកិយវិ. ១៨, បេ. ៣៥ (រឿរទិ. ១០, អរូបវិ. ៤)
		កិរិយា ២០, បេ. ៣៥

(នេះជាវត្ថុបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាយ)

មរណាសន្តហទយវត្ថុ	{	មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, កាមកិ. ១០, បេ. ៣៣ (រៀរអប្បមញ្ញា ២)
		តទាលម្ពណាបិត្ត ១១, បេ. ៣៣
		អភិញ្ញាបិត្ត ២, បេ. ៣០

(នេះជាវត្ថុរម្មណបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាយ)

បាលីវិធី ទី.២

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → សំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវិទ

១. វិត្ត សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធានំឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជា អារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ហទយវិត្តដែលកើតមុន → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាវិត្តបុរេជាតនិស្សយប្បច្ច័យ)

មរណាសន្តហទយវិត្ត → អកុ. ១២, បេ. ២៤ (រឿរឱស្ស,មច្ឆរិយៈ,កុក្កច្ចៈ)

(នេះជាវិត្តារម្មណបុរេជាតនិស្សយប្បច្ច័យ)

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។ (អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. វិត្ត អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិន
ជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ហទយវិត្តដែលកើតមុន → លោកុត្តរបិត្ត ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាវិត្តបុរេជាតនិស្សយប្បច្ច័យ)

មិស្សកវារៈ ២ វារៈ

សហជាតនិស្សយប្បច្ច័យ និងបុរេជាតនិស្សយប្បច្ច័យ

បាលីវិធីទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឬ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឬ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។ (សំ. អសំ. → សំ)

ធម៌ទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ

ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធោ ច វិត្ថុ ច តិណ្ណាន្តំ ខន្ធនំ និស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធា ច វិត្ថុ ច ឯកស្ស ខន្ធស្ស និស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធា ច វិត្ថុ ច ទ្ធិន្តំ ខន្ធនំ និស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងវិត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ៣ (ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស)

និងវិត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ (ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស)

និងវិត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងហទយវិត្ថុ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាសហជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន និងបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាន)

បាលីវិធី ទី.២

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ប អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកោ ប ធម្មា អសង្ក្ខិលិដ្ឋិ-
អសង្ក្ខិលេសិកស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ

- ឯកោ ខន្តោ ប វត្ថុ ប តិណ្ណាន្តំ ខន្តានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- តយោ ខន្តា ប វត្ថុ ប ឯកស្ស ខន្តស្ស និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- ទេ ខន្តា ប វត្ថុ ប ទ្វិន្តំ ខន្តានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ខន្ត ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ៣ ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

ខន្ធ ៣ (ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស)

និងវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ២ (ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស)

និងវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦, និងហទយវត្ថុ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាសហជាតនិស្សយប្បដ្ឋាយ និងបុរេជាតនិស្សយប្បដ្ឋាយ)

សិក្ខាកាមទាំងឡាយគប្បីជ្រាបថា ៖ បច្ច័យនេះ ក្នុងព្រះបាលីសម្តែងទុកថា បានសង្ឃារៈ

១៣ វារៈ តែមិនបានសម្តែងបាលីវិធី និងបាលីអនុវាទ ដែលសម្តែងទុកក្នុងទីនេះ បានអាស្រ័យ

ព្រះបាលីក្នុងកុសលត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាគោល ។

ចប់ និស្សយប្បដ្ឋាយ

៩. ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ៨ វារៈ

ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន ៣ បច្ច័យ គឺ៖

អារម្មណ្ឌបនិស្សយប្បច្ច័យ, អនន្តរុបនិស្សយប្បច្ច័យ, និងបកត្វបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

១. អារម្មណ្ឌបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន ៥ វារៈ សម្តែងដូចគ្នានឹងអារម្មណាធិបតិប្បច្ច័យ ។

២. អនន្តរុបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន ៧ វារៈ សម្តែងដូចគ្នានឹងអនន្តរប្បច្ច័យ ។

៣. បកត្វបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន ៨ វារៈ នឹងសម្តែងក្នុងទីនេះ ។

បកត្វបនិស្សយប្បច្ច័យ ៨ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្តៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្តៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. ភកំ ឧបនិស្សយ បាលំ ហនតិ, អទិន្នំ អាទិយតិ, មុសា ភណតិ, បិសុណំ ភណតិ, ជរុសំ ភណតិ, សម្ពំ បលបតិ, សន្តិំ ឆិន្ទតិ, និល្លោបំ ហរតិ, ឯកការិកំ ករោតិ, បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ, បរទារំ គប្បតិ, គាមយាតំ ករោតិ, និគមយាតំ ករោតិ, មាតវំ ជីវិតា វោរោបេតិ, បិតវំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, ទុដ្ឋេន បិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេតិ, សង្ឃំ ភិន្ទតិ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

បុគ្គលអាស្រ័យរាគៈ ហើយសម្លាប់សត្វ, កាន់យកទ្រព្យអ្នកដទៃ, និយាយកុហក, និយាយ ញុះញង់, និយាយពាក្យអាក្រក់, និយាយពាក្យរោយរាយនិតប្រយោជន៍, កាត់ទី-ត (កាត់ប្រកបេញ ចូល), លបឆក់ទ្រព្យគេ (លបចូលលួច), ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយ, ឈរចាំដំណើមទ្រព្យគេក្បែរផ្លូវ (ឃ្នាំស្នាក់ប្លន់តាមផ្លូវ), លួចភរិយាអ្នកដទៃ, សម្លាប់អ្នកស្រុក, សម្លាប់អ្នកនិគម, សម្លាប់មាតា, សម្លាប់បិតា, សម្លាប់ព្រះអរហន្ត, ធ្វើព្រះលោហិតនៃព្រះតថាគតឱ្យពុរពង ដោយទោសចិត្ត, បំបែកបំបាក់សង្ឃ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

លោកៈ ៨, បេ. ២២ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

២. ទោសំ ឧបនិស្សយ ..... មោហំ ឧបនិស្សយ..... មាសំ ឧបនិស្សយ..... ទិដ្ឋិ ឧបនិស្សយ
 ..... បត្តនំ ឧបនិស្សយ បាណំ ហនតិ, អទិន្នំ អាទិយតិ, មុសា ភណតិ, បិសុណំ ភណតិ, ផរុសំ
 ភណតិ, សម្ពំ បលបតិ, សន្តិំ ធិន្តតិ, និល្លោបំ ហរតិ, ឯកាគារិកំ ករោតិ, បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ,
 បរទារំ គប្បតិ, គាមយាតំ ករោតិ, និគមយាតំ ករោតិ, មាតវំ ជីវិតា វោរោបេតិ, បិចវំ ជីវិតា
 វោរោបេតិ, អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, ទុដ្ឋេន បិក្ខេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេតិ,
 សង្ឃំ ភិន្តតិ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បុគ្គលអាស្រ័យន្តវិទោសៈ.....អាស្រ័យមោហៈ.....អាស្រ័យមាសៈ.....អាស្រ័យទិដ្ឋិ
 .....អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា សម្លាប់សត្វ, កាន់យកទ្រព្យអ្នកដទៃ, និយាយកុហក, និយាយ
 ញុះញង់, និយាយពាក្យអាក្រក់, និយាយពាក្យរោយរាយនិតប្រយោជន៍, កាត់ទី-ត (កាត់ប្រកបេញ
 ចូល), លបឆក់ទ្រព្យគេ (លបចូលលួច), ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយ, ឈរចាំដំណើមទ្រព្យគេក្បែរផ្លូវ
 (ឃ្នាំស្នាក់ប្លន់តាមផ្លូវ), លួចភរិយាអ្នកដទៃ, សម្លាប់អ្នកស្រុក, សម្លាប់អ្នកនិគម, សម្លាប់មាតា,
 សម្លាប់បិតា, សម្លាប់ព្រះអរហន្ត, ធ្វើព្រះលោហិតនៃព្រះតថាគតឱ្យពុរពង ដោយទោសបិត្ត,
 បំបែកបំបាក់សង្ឃ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

៣. រាគោ..... ទោសោ មោហោ មាតោ ទិដ្ឋិ បត្តតា រាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស
មាតស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តតាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ភាគៈ ទោសៈ មោហៈ មាតៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យដល់ភាគៈ ទោសៈ មោហៈ មាតៈ ទិដ្ឋិ
និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

អក្ក. ១២, បេ. ២៧ → អក្ក. ១២, បេ. ២៧

- ៤. បុណ្ណាតិបាត បុណ្ណាតិបាតោ បុណ្ណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ អទិន្ទាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ ផុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- បុណ្ណាតិបាតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បុណ្ណាតិបាត ជាបច្ច័យដល់បុណ្ណាតិបាត..... អទិន្នាទាន..... កាមេសុមិច្ឆាចារ..... មុសាវាទ
..... បិសុណាវាទ..... ធិរុសាវាទ..... សម្ពប្បលាបវាទ..... អភិជ្ឈា..... ព្យាបាទ.....
មិច្ឆាទិដ្ឋិ..... ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បុណ្ណាតិបាត → អកុ.កម្មបថ ១០ (អកុ. ១២, បេ.២៧)

៥. អទិន្នាទាន អទិន្នាទានំ អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ ធិរុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិន្នាទានំ បុណ្ណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អទិភ្នាទាន ជាបច្ច័យដល់អទិភ្នាទាន..... កាមេសុមិច្ឆាចារ..... មុសាវាទ..... បិសុណាវាទ
..... ផិរុសាវាទ..... សម្ពប្បលាបវាទ..... អភិជ្ឈា..... ព្យាបាទ..... មិច្ឆាទិដ្ឋិ.....
បាណាតិបាត ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយ ។

អទិភ្នាទាន → អកុ.កម្មបថិ ១០

(លោកៈ ៨, បេ. ២២, ទោសៈ ២, បេ. ២២) (អកុ. ១២, បេ. ២៧)

៦. កាមេសុមិច្ឆាចារ កាមេសុ មិច្ឆាចារោ កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ ផិរុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បវដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ បាណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

កាមេសុ មិច្ឆាចារោ អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

កាមេសុមិច្ឆាចារ ជាបច្ច័យដល់កាមេសុមិច្ឆាចារ.....មុសាវាទ.....បិសុណាវាទ.....ផុសវាទ
.....សម្ពប្បលាបវាទ.....អភិជ្ឈា.....ព្យាបាទ.....មិច្ឆាទិដ្ឋិ.....បាណាតិបាត.....អទិន្នាទាន
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អទិន្នាទាន → អកុ.កម្មបថិ ១០

(លោកៈ ៨, បេ. ២២, ទោស ២, បេ. ២២) (អកុ. ១២, បេ. ២៧)

៧. មុសាវាទ មុសាវាទោ មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ ផុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ បុណ្ណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទោ កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មុសាវាទ ជាបច្ច័យដល់មុសាវាទ.....បិសុណាវាទ.....ផិរុសាវាទ.....សម្ពប្បលាបវាទ.....

អភិជ្ឈា..... ព្យាបាទ..... មិច្ឆាទិដ្ឋិ..... បុណ្ណាតិបាត..... អទិន្នាទាន.....កាមេសុមិច្ឆាចារ

ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មុសាវាទ → អកុ.កម្មបថិ ១០

(លោភៈ ៨, បេ. ២២, ទោសៈ ២, បេ. ២២) (អកុ. ១២, បេ. ២៧)

៨. បិសុណាវាចា បិសុណាវាចា បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិសុណាវាចា ផិរុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិសុណាវាចា សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិសុណាវាចា អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិសុណាវាចា ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិសុណាវាចា មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិសុណាវាចា បាណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បិសុណាវាចា អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បិសុណាវាចា កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បិសុណាវាចា មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បិសុណាវាចា ជាបច្ច័យដល់បិសុណាវាចា..... ធុរុសវាចា..... សម្ពប្បលាបវាទ.....

អភិជ្ឈា..... ព្យាបាទ..... មិច្ឆាទិដ្ឋិ.....បាណាតិបាត.....អទិន្នាទាន.....កាមេសុមិច្ឆាចារ

.....មុសាវាទ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បិសុណាវាចា → អកុ.កម្មបថិ ១០

(លោភៈ ៤, បេ. ២២, ទោសៈ ២, បេ. ២២)

(អកុ. ១២, បេ. ២៧)

៩. ធុរុសវាចា ធុរុសវាចា ធុរុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ធុរុសវាចា សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ធុរុសវាចា អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ធុរុសវាចា ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ធុរុសវាចា មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ធិរុសវាចា បាណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ធិរុសវាចា អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ធិរុសវាចា កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ធិរុសវាចា មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ធិរុសវាចា បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ធិរុសវាចា ជាបច្ច័យដល់ធិរុសវាចា..... សម្ពុប្បលាបវាទ..... អភិជ្ឈា..... ព្យាបាទ
..... មិច្ឆាទិដ្ឋិ.....បាណាតិបាត.....អទិន្នាទាន.....កាមេសុមិច្ឆាចារ.....មុសាវាទ.....

បិសុណាវាចា ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ធិរុសវាចា → អកុ.កម្មបថិ ១០

(ទោសៈ ២, បេ. ២២)

(អកុ. ១២, បេ. ២៧)

១០. សម្ពុប្បលាបវាទ សម្ពុប្បលាបោ សម្ពុប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបោ អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបោ ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបោ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបេ បាណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបេ អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបេ កាមេសុមិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបេ មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបេ បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបេ ផិរុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

សម្ពុប្បលាបវាទ ជាបច្ច័យដល់សម្ពុប្បលាបវាទ..... អភិជ្ឈា..... ព្យាបាទ..... មិច្ឆាទិដ្ឋិ

.....បាណាតិបាត.....អទិន្នាទាន.....កាមេសុមិច្ឆាចារ.....មុសាវាទ.....បិសុណាវាទ

.....ផិរុសាវាទ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

សម្ពុប្បលាបវាទ → អកុ.កម្មបថ ១០

(លោកៈ ៨, បេ.២២, ទោសៈ ២, បេ. ២២) (អកុ. ១២, បេ. ២៧)

១១. អភិជ្ឈា អភិជ្ឈា អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា បាណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា អទិន្ទាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា ផុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិជ្ឈា ជាបច្ច័យដល់អភិជ្ឈា..... ព្យាបាទ..... មិច្ឆាទិដ្ឋិ.....បាណាតិបាត.....

អទិន្ទាទាន..... កាមេសុមិច្ឆាចារ..... មុសាវាទ..... បិសុណាវាទ.....ផុសាវាទ.....

សម្ពប្បលាបវាទ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិជ្ឈា → អកុ.កម្មបថិ ១០

(លោកៈបេ. ក្នុងលោកមូលចិត្ត ៨) (អកុ. ១២, បេ. ២៧)

១២. ព្យាបាទ ព្យាបាទោ ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ បាណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ កាមេសុមិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ ធីរុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទោ អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ព្យាបាទ ជាបច្ច័យដល់ព្យាបាទ..... មិច្ឆាទិដ្ឋិ.....បាណាតិបាត.....អទិន្នាទាន.....

កាមេសុមិច្ឆាចារ.....មុសាវាទ.....បិសុណាវាទ.....ធីរុសាវាទ..... សម្ពប្បលាបវាទ

..... អភិជ្ឈា ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ព្យាបាទ → អកុ.កម្មបថិ ១០

(ទោសៈបេ. ក្នុងទោសមូលបិត្ត ២) (អកុ. ១២, បេ. ២៧)

១៣. មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ បាណាតិបាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ អទិន្នាទានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ មុសាវាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ បិសុណាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ធីរុសាវាចាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ សម្ពប្បលាបស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ អភិជ្ឈាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្យាបាទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យដល់មិច្ឆាទិដ្ឋិ.....បាណាតិបាត.....អទិន្នាទាន.....កាមេសុមិច្ឆាចារ
.....មុសាវាទ.....បិសុណាវាទ.....ធីរុសាវាទ..... សម្ពប្បលាបវាទ..... អភិជ្ឈា
..... ព្យាបាទ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ → អកុ.កម្មបថិ ១០

(ទិដ្ឋិបេ.ក្នុងលោកទិដ្ឋិគតសម្បយុត្ត. ៤) (អកុ. ១២, បេ. ២៧)

១៤. មាតុយាត មាតុយាតកម្មំ មាតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មាតុយាតកម្មំ បិតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មាតុយាតកម្មំ អរហន្តយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មាតុយាតកម្មំ វហិតុប្បាទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មាតុយាតកម្មំ សង្ឃភោទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មាតុយាតកម្មំ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មាតុយាត ជាបច្ច័យដល់មាតុយាត.....បិតុយាត.....អរហន្តយាត.....លោហិតុប្បាទ
.....សង្ឃភោទ.....និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ទោសម្បសចិត្ត ២, បេ. ២២ → បញ្ជានន្តរិយកម្ម និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ

១៥. បិតុយាត បិតុយាតកម្មំ បិតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិតុយាតកម្មំ អរហន្តយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិតុយាតកម្មំ វហិតុប្បាទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិតុយាតកម្មំ សង្ឃភោទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិតុយាតកម្មំ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បិតុយាតកម្មំ មាតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បិតុយាត ជាបច្ច័យដល់បិតុយាត.....អរហន្តយាត.....លោហិតុប្បាទ.....សង្ឃភោទ
.....និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ.....មាតុយាត ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ទោសមូលបិត្ត ២, បេ. ២២ → បញ្ចានន្តរិយកម្ម និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ

១៦. អរហន្តយាត អរហន្តយាតកម្មំ អរហន្តយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អរហន្តយាតកម្មំ រុហិតុប្បាទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អរហន្តយាតកម្មំ សង្ឃភោទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អរហន្តយាតកម្មំ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អរហន្តយាតកម្មំ មាតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អរហន្តយាតកម្មំ បិតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

អរហន្តយាត ជាបច្ច័យដល់អរហន្តយាត.....លោហិតុប្បាទ..... សង្ឃភោទ.....

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ.....មាតុយាត.....បិតុយាត ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ទោសមូលបិត្ត ២, បេ. ២២ → បញ្ចានន្តរិយកម្ម និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ

១៧. លោហិតុប្បាទ រុហិតុប្បាទកម្មំ រុហិតុប្បាទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រុហិតុប្បាទកម្មំ សង្ឃភោទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រុហិតុប្បាទកម្មំ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រុហិតុប្បាទកម្មំ មាតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រុហិតុប្បាទកម្មំ បិតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រុហិតុប្បាទកម្មំ អរហន្តយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

លោហិតុប្បាទ ជាបច្ច័យដល់លោហិតុប្បាទ.....សង្ឃភោទ.....និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ

.....មាតុយាត.....បិតុយាត.....អរហន្តយាត ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន ។

ទោសមូលបិត្ត ២, ចេ. ២២ → បញ្ជានន្តរិយកម្ម និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ

១៨. សង្ឃភោទ សង្ឃភោទកម្មំ សង្ឃភោទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សង្ឃភោទកម្មំ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សង្ឃភោទកម្មំ មាតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សង្ឃភោទកម្មំ បិតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សង្ឃភោទកម្មំ អរហន្តយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សង្ឃភោទកម្មំ រុហិតប្ប្បាទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

សង្ឃភោទ ជាបច្ច័យដល់សង្ឃភោទ.....និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ.....មាតុយាត.....

បិតុយាត.....អរហន្តយាត.....លោហិតប្ប្បាទ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ទោសមូលបិត្ត ២, បេ. ២២ → បញ្ជានន្តរិយកម្ម និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ

១៧. និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ មាតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ បិតុយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ អរហន្តយាតកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ រុហិតប្ប្បាទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ សង្ឃភោទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យដល់និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ..... មាតុយាត..... បិតុយាត.....

អរហន្តយាត.....លោហិតប្ប្បាទ.....សង្ឃភោទ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ទិដ្ឋិតតសម្បយុត្ត ៤, បេ. ២១ → និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និងបញ្ជានន្តរិយកម្ម

បាលីវិធី ទី ២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. ភាគំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថិកម្មំ ករោតិ ណានំ ឧប្បាទេតិ
វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យភាគៈហើយឱ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថិកម្ម ធ្វើឃោនឱ្យកើតឡើង
ធ្វើវិបស្សនាឱ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញាឱ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិឱ្យកើតឡើង ដោយអំណាចនៃ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

លោកៈ ៨, បេ. ២២ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨

២. ទោសំ មោហំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ
ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឱ្យទាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈានឱ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនាឱ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញាឱ្យកើតឡើង
ធ្វើសមាបត្តិឱ្យកើតឡើង ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៤

៣. រាគោ ទោសោ មោហោ មាណោ ទិដ្ឋិ បត្តនា សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស បាគស្ស
បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យដល់សទ្ធា, សីល, សុតៈ, បាគៈ,
បញ្ញា, សុខកាយ, ទុក្ខកាយ, ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៤, និងកាយវិញ្ញាណបិដ្ឋ ២, បេ. ៧

៤. បាណំ ហត្ថា អទិន្នំ អាទិយិត្វា មុសា ភណិត្វា បិសុណំ ភណិត្វា ផុសំ ភណិត្វា
សម្មំ បលបិត្វា សន្តិំ ធិន្តិត្វា និល្លោបំ ហរិត្វា ឯកាគារិកំ ករិត្វា បរិបន្ថេ បិត្វា បរទារំ គន្ធា
គាមយាតំ ករិត្វា និគមយាតំ ករិត្វា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ

ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ
សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

បុគ្គល សម្លាប់សត្វ, យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ, និយាយកុហក, និយាយញុះញង់, និយាយ
ពាក្យអាក្រក់, និយាយពាក្យរោយរាយនិតប្រយោជន៍, កាត់ទី-ត (កាត់ប្រកចេញចូល), លបឆក់ទ្រព្យ
គេ (លបចូលលួច), ប្លន់យកទ្រព្យគេក្នុងផ្ទះមួយ, ឈរចាំដំណើមទ្រព្យគេក្បែរផ្លូវ, លួចរិយា
អ្នកដទៃ, សម្លាប់អ្នកស្រុក, សម្លាប់អ្នកនិគម ហើយឱ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម
ធ្វើឈានឱ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនាឱ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញាឱ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិឱ្យកើតឡើង
ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឃាត់នូវផលនៃកម្មនោះ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

អកុ.កម្មបថ ១០ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨

៥. មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ..... បិតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា តស្ស
បដិយាតត្ថាយ ..... អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេត្វា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ..... ទុដ្ឋេន បិត្តេន
តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេត្វា តស្ស បដិយាតត្ថាយ ..... សង្ឃំ ភិក្ខុត្វា តស្ស
បដិយាតត្ថាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។

បុគ្គល សម្លាប់មាតា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឃាត់នូវផលនៃកម្មនោះ ។ល។ សម្លាប់បិតា
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឃាត់នូវផលនៃកម្មនោះ ។ល។ សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 ការឃាត់នូវផលនៃកម្មនោះ ។ល។ ធ្វើព្រះលោហិតរបស់ព្រះតថាគតឱ្យពុរពងដោយទោសចិត្ត
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឃាត់នូវផលនៃកម្មនោះ ។ល។ បំបែកសង្ឃ ហើយឱ្យទាន
 សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឃាត់នូវផលនៃកម្មនោះ
 ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

បញ្ហានន្តរិយកម្ម → មហាកុ.៨, បេ.៣៨

៦. អកុសលំ កម្មំ វិបាកស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

អកុសលកម្ម ជាបច្ច័យដល់វិបាក ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

បេតនាក្នុងអកុ.១២ → អកុ.វិបាក៧, បេ.១០

បាលីវិធីទី.៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយេន

បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. ភកំ ឧបនិស្សយ មក្កំ ឧប្បាទេតិ ផលសមាបត្តិ សមាបដ្ឋិតិ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យភាគៈ ហើយធ្វើមគ្គឱ្យកើតឡើង ចូលកាន់ផលសមាបត្តិ ដោយអំណាច
នៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

លោកៈ ៨, បេ. ២២ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

២. ទោសំ មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ ឧបនិស្សយ មក្កំ ឧប្បាទេតិ ផលសមាបត្តិ សមាបដ្ឋិតិ
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យទោសៈ មោហៈ មាណៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា ហើយធ្វើមគ្គឱ្យកើតឡើង ចូលកាន់
ផលសមាបត្តិ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

៣. រាគោ ទោសោ មោហោ មាសោ ទិដ្ឋិ បត្តតា មគ្គស្ស ផលសមាបត្តិយា
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មាសៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យដល់មគ្គ និងផលសមាបត្តិ
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អកុ.១២, បេ.២៧ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ.៣៦

បាលីវិធីទី៤

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ.)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថិកម្មំ ករោតិ ឈានំ
ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ សីលំ សុតំ ចាគំ បញ្ញំ
កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧតុំ រោជនំ សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ

ឧបោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ
ឧប្បាទេតិ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ហើយឱ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈានឱ្យកើតឡើង
ធ្វើវិបស្សនាឱ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញាឱ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិឱ្យកើតឡើង បុគ្គលអាស្រ័យសីល
សុតៈ បាគៈ បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដ្ឋិវ ភោជន សេនាសនៈ ហើយឱ្យទាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈានឱ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនាឱ្យកើតឡើង ធ្វើអភិញ្ញាឱ្យកើតឡើង
ធ្វើសមាបត្តិឱ្យកើតឡើង ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨
កាយវិញ្ញាណចិត្ត ២, បេ. ៧
រដ្ឋិវ ភោជន សេនាសនៈ

} លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨

២. សទ្ធា សីលំ សុតំ បាគោ បញ្ញា កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ ភោជនំ សេនាសនំ
សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស បាគស្ស បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

សទ្ធា សីល សុតៈ បាគៈ បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដ្ឋិវ ភោជន សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ
ដល់សទ្ធា សីល សុតៈ បាគៈ បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨	}	លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨
កាយវិញ្ញាណបិត្ត ២, បេ. ៧		កាយវិញ្ញាណបិត្ត ២, បេ. ៧
រដ្ឋវិ កោជន សេសាសនៈ		

៣. កុសលំ កម្មំ វិបាកស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កុសលកម្ម ជាបច្ច័យដល់វិបាក ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

បេតនាក្នុងលោកិយកុ. ១៧ → លោកិយកុសលវិបាក ២៥, បេ. ៣៥

៤. បវិមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ បវិមស្ស ឈានស្ស

ទុតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ទុតិយស្ស ឈានស្ស

តតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ តតិយស្ស ឈានស្ស

បតុត្ថស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ បតុត្ថស្ស ឈានស្ស

អាកាសានញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាកាសានញ្ញាយតនស្ស

វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស

អាកិញ្ចញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនស្ស

នេវិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ នេវិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន

បច្ចយោ ។

បរិកម្មនៃបបរិមជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់បបរិមជ្ឈាន

បរិកម្មនៃទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់ទុតិយជ្ឈាន

បរិកម្មនៃតតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់តតិយជ្ឈាន

បរិកម្មនៃចតុត្ថជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់ចតុត្ថជ្ឈាន

បរិកម្មនៃអាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់អាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន

បរិកម្មនៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់វិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន

បរិកម្មនៃអាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់អាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈាន

បរិកម្មនៃនេវិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់នេវិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ។

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥ → មហគ្គតកុ. ៨, បេ. ៣៥ (ចតុក្កន័យ តាមព្រះបាលី)

មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥ → មហគ្គតកិ. ៨, បេ. ៣៥

៥. បបរិមំ ឈានំ ទុតិយស្ស ឈានស្ស, ទុតិយំ ឈានំ តតិយស្ស ឈានស្ស, តតិយំ ឈានំ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស, ចតុត្ថំ ឈានំ អាកាសានញ្ញាយតនស្ស, អាកាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស, វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ អាកិញ្ញញ្ញាយតនស្ស, អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បវ្វ័យេន បច្ចយោ ។

បឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់ទុតិយជ្ឈាន

ទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់តតិយជ្ឈាន

តតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់ចតុត្ថជ្ឈាន

ចតុត្ថជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់អាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន

អាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់វិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន

វិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់អាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈាន

អាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈាន ជាបច្ច័យដល់នេវិសញ្ញាសាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយអំណាចនៃ

ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

មហគ្គតកុ. ៧, បេ. ៣៥ → មហគ្គតកុ. ៧, បេ. ៣៥ (ឈានចតុក្កន័យ)

(វៀរនេវ.កុ. ១)

(វៀរបឋមជ្ឈានកុ. ១)

មហគ្គតកិ. ៧, បេ. ៣៥ → មហគ្គតកិ. ៧, បេ. ៣៥

(វៀរនេវ.កិ.១)

(វៀរបឋមជ្ឈានកិ.១)

បាលីវិធីទី៥

អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយេន

បច្ចយោ ។ (អសំ. → សំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. សទ្ធិំ ឧបនិស្សយ មាណំ ជិប្បេតិ ទិដ្ឋី គណ្ណាតិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ហើយដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

សទ្ធាក្នុងលោកិយកុសល. ១៧ → លោកៈ ៨, បេ. ២២

២. សីលំ សុតំ បាគំ បញ្ញំ ឧបនិស្សយ មាណំ ជិប្បេតិ ទិដ្ឋី គណ្ណាតិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យសីល សុតៈ បាគៈ បញ្ញា ហើយដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ដោយអំណាច
នៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

សីល សុតៈ បាគៈ បញ្ញាក្នុងលោកិយកុ. ១៧ → លោកៈ ៨, បេ. ២២

៣. កាយិកំ សុទ្ធិំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧតុ រោជនំ សេសាសនំ ឧបនិស្សយ បាលំ ហណាតិ អទិន្នំ
អាទិយតិ មុសា ភណាតិ បិសុណំ ភណាតិ ផុសំ ភណាតិ សម្ពំ បលបតិ សន្តិំ ធិន្តតិ និល្លោបំ ហរតិ
ឯកាគារិកំ ករោតិ បរិបន្តេ តិដ្ឋិតិ បរទារំ គច្ឆតិ គាមយាតំ ករោតិ និគមយាតំ ករោតិ មាតវំ ជីវិតា

វោរោបេតិ បិច្ចរំ ជីវិតា វោរោបេតិ អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេតិ ទុដ្ឋេន បិច្ចេន
តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេតិ សង្ឃំ ភិន្តិតិ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បុគ្គល អាស្រ័យកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដ្ឋិវ រោជន សេនាសនៈ ហើយសម្លាប់សត្វ កាន់យក
ទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យអាក្រក់ និយាយពាក្យ
រោយរាយនិតប្រយោជន៍ កាត់ទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ឬនាំយកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយ យេរចាំដណ្តើមទ្រព្យ
គេក្បែរផ្លូវ លួចភរិយាអ្នកដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម សម្លាប់មាតា សម្លាប់បិតា
សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ធ្វើព្រះលោហិតនៃព្រះតថាគតឱ្យពុរពង ដោយទោសបិត្ត បំបែកសង្ឃ
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កាយវិញ្ញាណបិត្ត ២, បេ. ៧, រដ្ឋិវ, រោជន, សេនាសនៈ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

៤. សទ្ធា សីលំ សុតំ ចាកោ បញ្ញា ភាគស្ស មោហស្ស មានស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

សទ្ធា សីល សុតៈ ចាកៈ បញ្ញា ជាបច្ច័យដល់ភាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

៥. កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ រោជនំ សេនាសនំ រាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស មានស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តតាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ឧត្ត រោជន សេនាសនៈ ជាបច្ច័យដល់រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

កាយវិញ្ញាណបិត្ត ២, បេ. ៧, ឧត្ត, រោជន, សេនាសនៈ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លោក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លោក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់ កិលេស ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. បប័មស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ បប័មស្ស មគ្គស្ស, ទុតិយស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ ទុតិយស្ស មគ្គស្ស, តតិយស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ តតិយស្ស មគ្គស្ស, បតុត្ថស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ បតុត្ថស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

បរិកម្មនៃបឋមមគ្គ ជាបច្ច័យដល់បឋមមគ្គ

បរិកម្មនៃទុតិយមគ្គ ជាបច្ច័យដល់ទុតិយមគ្គ

បរិកម្មនៃតតិយមគ្គ ជាបច្ច័យដល់តតិយមគ្គ

បរិកម្មនៃចតុត្ថមគ្គ ជាបច្ច័យដល់ចតុត្ថមគ្គ

បរិកម្ម គឺ មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → មគ្គបិត្ត ៤, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្កិនិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ   ធម្មោ   អសង្កិនិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស   ធម្មស្ស

ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស

ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   និងមិនជាអារម្មណ៍របស់

កិលេស ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. បឋមោ មគ្គោ ទុតិយស្ស មគ្គស្ស, ទុតិយោ មគ្គោ តតិយស្ស មគ្គស្ស, តតិយោ

មគ្គោ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បឋមមគ្គ ជាបច្ច័យដល់ទុតិយមគ្គ, ទុតិយមគ្គ ជាបច្ច័យដល់តតិយមគ្គ, តតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ
ដល់បតុត្ថមគ្គ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

មគ្គជាតំទាប ៣, បេ. ៣៦ → មគ្គជាតំខ្ពស់ ៣, បេ. ៣៦

២. មគ្គោ ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គ ជាបច្ច័យដល់ផលសមាបត្តិ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

មគ្គបិត្ត ៤, បេ. ៣៦ → ផលសមាបត្តិ ៤, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ទី.៨

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ   ធម្មោ   អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស   ធម្មស្ស

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ   តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. អរិយា មគ្គំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បន្នំ សមាបត្តី ឧប្បាទេន្តិ ឧប្បន្នំ សមាបត្តី សមាបដ្ឋិតិ
សង្ខារេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ពួកព្រះអរិយបុគ្គល អាស្រ័យនូវមគ្គ ហើយធ្វើសមាបត្តិដែលមិនទាន់កើតឱ្យកើតឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិដែលកើតឡើងហើយ ពិចារណាយើងប្បាសនូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មគ្គបិដក ៤, បេ. ៣៦ → មហគ្គតក្ក. ៧, បេ. ៣៥, មហគ្គតកិ. ៧, បេ. ៣៥

មហាក្ក. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

២. មគ្គោ អរិយានំ អត្ថបដិសម្ពិទាយ ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទាយ បដិភាណប្បដិសម្ពិទាយ ឋានាឋានកោសលស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

មគ្គរបស់ពួកព្រះអរិយៈ ជាបច្ច័យដល់អត្ថប្បដិសម្ពិទា ធម្មប្បដិសម្ពិទា និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា បដិភាណប្បដិសម្ពិទា និងឋានាឋានកោសលស្ស គឺភាពឃ្លាស់ក្នុងហេតុដ៏សមគួរ និងមិនសមគួរ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មគ្គបិដក ៤, បេ. ៣៦ → បញ្ញាបេ. ក្នុងបដិសម្ពិទា ៤ និងឋានាឋានកោសលស្ស

៣. ផលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យដល់សុខកាយ ដោយអំណាចនៃឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ផលសមាបត្តិ ៤, បេ. ៣៦ → សុខសហគតកាយវិញ្ញាណបិដក ១, បេ. ៧

ចប់ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

១០.បុរេជាតប្បដ្ឋាយ ៣ វារៈ

បុរេជាតប្បដ្ឋាយ មាន ២ បដ្ឋាយ គឺ៖

អារម្មណបុរេជាតប្បដ្ឋាយ និងវត្ថុបុរេជាតប្បដ្ឋាយ

បាលីវិធី ទី.១

អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបដ្ឋាយដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃបុរេជាតប្បដ្ឋាយ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។

បាលីអនុវាទ

១. អារម្មណបុរេជាតំ បក្ខំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ..... យានំ.....
ជ្ជិវំ..... កាយំ..... រូបេ..... សទ្ធេ..... គន្ធន្តេ.....រសេ..... ដោជ្ជិព្វេ..... វត្ថុ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ បុរេជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

អារម្មណបុរេជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាយើងច្បាស់នូវបក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
ពិចារណាយើងច្បាស់នូវសោតៈ..... យានៈ..... ជ្ជិវា..... កាយៈ..... រូប..... សំឡេង.....

ក្លិន..... រស..... ផោដ្ឋិត្តៈ..... ភ្លឺវិវិត្ត ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដោយអំណាច
នៃបុរេជាតប្បដ្ឋាយ ។

ឱឡារិក្ខរូប ១២, និងហទយវិត្ត → មហាក. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

(នេះជាអារម្មណបុរេជាតប្បដ្ឋាយ)

២. ទិព្វេន ចក្ខុសា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ បុរេជាតប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។

បុគ្គល ឃើញរូបដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេងដោយទិព្វសោតធាតុ ដោយអំណាចនៃ

បុរេជាតប្បដ្ឋាយ ។

រូបារម្មណ៍ → ទិព្វចក្ខុអភិញ្ញា ២, បេ. ៣០

សទ្ធារម្មណ៍ → ទិព្វសោតអភិញ្ញា ២, បេ. ៣០

(នេះជាអារម្មណបុរេជាតប្បដ្ឋាយ)

៣. រូបាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស សទ្ធាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស គន្ធាយតនំ យានវិញ្ញាណស្ស
រសាយតនំ ជ្ជិវិញ្ញាណស្ស ផោដ្ឋិត្តាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ សទ្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់សោតវិញ្ញាណ គន្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ឃានវិញ្ញាណ រសាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ជីវាវិញ្ញាណ ផោដ្ឋិព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃបុរេជានប្បដ្ឋាយ ។

បញ្ហារម្មណ៍ → ទ្វិបញ្ញវិញ្ញាណចិត្ត ១០, បេ. ៧

(នេះជាអារម្មណបុរេជានប្បដ្ឋាយ)

៤. វិត្តបុរេជានំ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស, សោតាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស, ឃានាយតនំ ឃានវិញ្ញាណស្ស, ជីវាយតនំ ជីវាវិញ្ញាណស្ស, កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស, បុរេជានប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ឯវិត្តបុរេជានំ គឺ ចក្ខាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ចក្ខុវិញ្ញាណ, សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់សោត វិញ្ញាណ, ឃានាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ឃានវិញ្ញាណ, ជីវាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ជីវាវិញ្ញាណ, កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃបុរេជានប្បដ្ឋាយ ។

បសាទ្ធរូប ៥ ដែលកើតមុន ៗ → ទ្វិបញ្ញវិញ្ញាណចិត្ត ១០, បេ. ៧

(នេះជាវិត្តបុរេជានប្បដ្ឋាយ)

៥. វិត្ត អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ បុរេជានប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ហទយវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃបុរេដាតប្បប្បដ្ឋយ ។

ហទយវត្ថុដែលកើតមុន	{	លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨
		លោកិយវិ. ១៨, បេ. ៣៥ (រៀនទី ១០, អរូបវិ. ៤)
		និងកិរិយា ២០, បេ. ៣៥

(នេះជាវត្ថុបុរេដាតប្បប្បដ្ឋយ)

បាលីវិធី ទី. ២

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេដាតប្បប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេដាតំ វត្ថុបុរេដាតំ ។

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃបុរេដាតប្បប្បដ្ឋយ បានដល់អារម្មណបុរេដាត និងវត្ថុបុរេដាត ។

បាលីអនុវាទ

១. អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ អារព្ភ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមសស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ..... យាសំ..... ជិវ្ហំ..... កាយំ
 ..... រូបេ..... សឡេ..... គន្លេ..... រសេ..... ដោជ្ជិព្វេ..... វិត្តំ អស្សាទេតិ អភិសន្តតិ តំ
 អារព្ភ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមសស្សំ ឧប្បជ្ជតិ បុរេជាតប្បដ្ឋាយេស បដ្ឋាយោ ។

អារម្មណបុរេជាតំ គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ នឹងចក្ក រាគៈ ប្រារព្ធនូវិចក្កសោះ ទើបកើត
 ឡើង, ទិដ្ឋិ ទើបកើតឡើង, វិចិកិច្ចា ទើបកើតឡើង, ឧទ្ធច្ចៈ ទើបកើតឡើង, ទោមសស្ស
 ទើបកើតឡើង, សោតៈ..... យាសៈ..... ជិវ្ហា..... កាយៈ ..... រូប..... សំឡេង..... ក្លិន..... រស.....
 ដោជ្ជិព្វៈ..... និងវិត្ត បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ នឹងសោតជាដើម រាគៈ ប្រារព្ធនូវិសោតជាដើមសោះ
 ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង, ទោមសស្ស កើតឡើង
 ជាបដ្ឋាយដោយអំណាចនៃបុរេជាតប្បដ្ឋាយ ។

ឱឡារិករូប ១២, និងហទយវត្ថុ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាអារម្មណបុរេជាតប្បដ្ឋាយ)

២. វិត្តបុរេជាតិ វិត្ត សង្ក្រឹលិដ្ឋិសង្ក្រឹលេសិកានំ ខន្ធានំ បុរេជាតិប្បប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

ឯវិត្តបុរេជាតិ គឺ វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធានំឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃបុរេជាតិប្បប្បដ្ឋាន ។

ហទយវិត្តដែលកើតមុន → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាវិត្តបុរេជាតិប្បប្បដ្ឋាន)

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្ក្រឹលិដ្ឋិសង្ក្រឹលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្រឹលិដ្ឋិអសង្ក្រឹលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតិប្បប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃបុរេជាតិប្បប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. វិត្ត អសង្ក្រឹលិដ្ឋិអសង្ក្រឹលេសិកានំ ខន្ធានំ បុរេជាតិប្បប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធានំឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិន ជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃបុរេជាតិប្បប្បដ្ឋាន ។

ហទយវត្ថុដែលកើតមុន → លោកុត្តរវិបិស្ណ ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាវត្ថុបុរេជាតិប្បជ្ជ័យ)

ចប់ បុរេជាតិប្បជ្ជ័យ

១១. បញ្ញាជាតិប្បដ្ឋាន ៣ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិនិដ្ឋសង្កិនិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិនិដ្ឋសង្កិនិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បញ្ញាជាតិប្បដ្ឋាន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃបញ្ញាជាតិប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. បញ្ញាជាតា សង្កិនិដ្ឋសង្កិនិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
បញ្ញាជាតិប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

បញ្ញាជាត គឺ ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃបញ្ញាជាតិប្បដ្ឋាន ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតក្រោយ → បិទិក្ខណៈរបស់ចតុសមុដ្ឋានិក្ខប

បាលីវិធី ទី.២

អសង្ក្រិស្តិសង្ក្រិស្តិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្រិស្តិសង្ក្រិស្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បច្ចាជាតប្បប្បយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃបច្ចាជាតប្បប្បយ ។

បាលីអនុវាទ

១. បច្ចាជាតា អសង្ក្រិស្តិសង្ក្រិស្តិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
បច្ចាជាតប្បប្បយេន បច្ចយោ ។

បច្ចាជាតា គឺ ខន្ធទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃបច្ចាជាតប្បប្បយ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ ដែលកើតក្រោយ → បិទិត្តុណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

លោកិយវិ. ២៨, បេ. ៣៥ (រៀរអរូបវិ.៤) ដែលកើតក្រោយ → បិទិត្តុណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ → បិទិត្តុណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បច្ចាជាតប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃបច្ចាជាតប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. បច្ចាជាតា អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
បច្ចាជាតប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

បច្ចាជាត គឺ ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃបច្ចាជាតប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦ ដែលកើតក្រោយ → បិទ្ធិកូណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

បឋំ បច្ចាជាតប្បដ្ឋាយ

១២. អាសេវិនប្បច្ច័យ ៣ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវិនប្បច្ច័យេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអាសេវិនប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរិមា បុរិមា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បច្ចិមាសំ បច្ចិមាសំ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកាសំ
ខន្ធាសំ អាសេវិនប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

ខន្ធាសំ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដែលកើតមុន ។ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធាសំ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេសដែលកើតក្រោយ ។ ដោយអំណាចនៃអាសេវិនប្បច្ច័យ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតមុន ។ → អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតក្រោយ ។
(រឿរធិវិនៈដ្ឋងចុងក្រោយ) (រឿរធិវិនៈដ្ឋងដំបូង)

បាលីវិទី ១.២

អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បប្បយេន
បប្បយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអាសេវនប្បប្បយ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរិមា បុរិមា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ខន្ធា បច្ចិមាសំ បច្ចិមាសំ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកាសំ
ខន្ធាសំ អាសេវនប្បប្បយេន បប្បយោ ។

ខន្ធាទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដែលកើតមុន ។ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធាទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេសដែលកើតក្រោយ ។ ដោយអំណាចនៃអាសេវនប្បប្បយ ។

មហាកុ. ៨, បេ. ៣៨ ដែលកើតមុន ។ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៨ ដែលកើតក្រោយ ។
(រឿរជិនៈដ្ឋងចុងក្រោយ) (រឿរជិនៈដ្ឋងដំបូង)

កាមក្រិយាជិនៈ ៧, បេ. ៣៥ ដែលកើតមុន → កាមក្រិយាជិនៈ ៧, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ
(រឿរជិនៈដ្ឋងចុងក្រោយ) (រឿរជិនៈដ្ឋងដំបូង)

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥ → មហគ្គតកុ. ៧, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ ។

ខណៈធ្វើគោត្រក្ខដែលកើតមុន ។

មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥ → មហគ្គតកិ. ៧, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ ។

ខណៈធ្វើគោត្រក្ខដែលកើតមុន ។

២. អនុលោម គោត្រកុស្ស អនុលោម វោទានស្ស អាសេវនប្បច្ច័យេន បច្ចុយោ ។

អនុលោម ជាបច្ច័យដល់គោត្រក្ខ អនុលោម ជាបច្ច័យដល់វោទាន ដោយអំណាច

នៃអាសេវនប្បច្ច័យ ។

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

ខណៈធ្វើអនុលោម   ខណៈធ្វើគោត្រក្ខ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គវិថី

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥ → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥

ខណៈធ្វើអនុលោម   ខណៈធ្វើគោត្រក្ខ ក្នុងឈានវិថី

មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ → មហាកុ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣

ខណៈធ្វើអនុលោម   ខណៈធ្វើវោទាន ក្នុងមគ្គវិថីខាងលើ ៣

មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥ → មហាកិ.សម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៥

ខណៈធ្វើអនុលោម   ខណៈធ្វើគោត្រក្ខ ក្នុងឈានវិថី

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្ក្ខិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអាសេវនប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. គោត្រភូ មគ្គស្ស វោទានំ មគ្គស្ស អាសេវនប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

គោត្រភូ ជាបច្ច័យដល់មគ្គ វោទាន ជាបច្ច័យដល់មគ្គ ដោយអំណាចនៃអាសេវនប្បដ្ឋាយ ។

មហាកុសម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ ខណៈធ្វើគោត្រភូ → សោតាបត្តិមគ្គបិដក ១, បេ. ៣៦

មហាកុសម្បយុត្ត. ៤, បេ. ៣៣ ខណៈធ្វើវោទាន → មគ្គខាងលើ ៣, បេ. ៣៦

ចប់ អាសេវនប្បដ្ឋាយ

១៣. កម្មប្បច្ច័យ ៧ វារៈ

កម្មប្បច្ច័យ មាន ២ បច្ច័យ គឺ៖

សហជាតកម្មប្បច្ច័យ និងនាសក្ខណិកកម្មប្បច្ច័យ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ច័យេន

បច្ច័យោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃកម្មប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ចេតនាដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់សម្បយុត្តខន្ធានុទាយ ដោយអំណាចនៃកម្មប្បច្ច័យ ។

អកុ.បេតនា ១២ → អកុ. ១២, បេ. ២៦ (រឿងបេតនា)

(នេះជាសហជាតកម្មប្បវត្តិ)

បាលីវិធី ទី ២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតា នាតាខណិកា ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវត្តិ បានដល់ សហជាត និងនាតាខណិកា ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា បេតនា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ បេតនាដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវត្តិ ។

អកុ.បេតនា ១២ → បិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសហជាតកម្មប្បវត្តិ)

២. នាគាណិក សង្ក្រឹតសង្ក្រឹតលេសិកា បេតនា វិបាកានំ ខន្ធានំ កដិញ្ញា ច រូបានំ
កម្មប្បវឌ្ឍន៍ បច្ចយោ ។

ឯនាគកូណិក៖ គឺ បេតនាដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់វិបាកខន្ធានំទាំងឡាយ និងដល់កដិញ្ញារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃ
កម្មប្បវឌ្ឍន៍ ។

អកុ.បេតនា ១១ (រឿរមោហៈ ខុទ្ទក្ខន្ធៈ) → ឧបេក្ខាសន្តិរណាអកុ.វិបាក ១, បេ. ១០

និងបដិសន្ធិកម្មជ្ឈរូប ២០ ក្នុងបដិសន្ធិកាល

អកុ.បេតនា ១២ → អកុ.វិបាក ៧, បេ. ១០

និងបវត្តិកម្មជ្ឈរូប ២០ ក្នុងបវត្តិកាល

(នេះជានាគកូណិកកម្មប្បវឌ្ឍន៍)

បាលីវិធី ទី.៣

សង្ក្រឹតសង្ក្រឹតលេសិកោ ធម្មោ សង្ក្រឹតសង្ក្រឹតលេសិកស្ស ច អសង្ក្រឹតសង្ក្រឹតលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស កម្មប្បវឌ្ឍន៍ បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. និងអសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងដល់ធម៌

ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃកម្មប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា បេតនា សម្បយុត្តកាសំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ រូបាសំ កម្មប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។

បេតនាដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេសដែល
កើតព្រមគ្នា ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្ត
ជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃកម្មប្បច្ច័យ ។

អកុ.បេតនា ១២ → អកុ. ១២, បេ. ២៦ (រឿបេតនា), និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧
(នេះជាសហជាតកម្មប្បច្ច័យ)

បាលីវិធី ៩.៤

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ សហជាតា នានាខណិកា ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវ្រ្ម័យ បានដល់ សហជាត និងនាសាខាណិក ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ញ
រូបានំ កម្មប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ចេតនាដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្ត
ជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវ្រ្ម័យ ។

លោកិយកុសលចេតនា ១៧ → លោកិយកុសល ១៧, បេ. ៣៧ (រឿរចេតនា)

និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិបាកចេតនា ៣២ → លោកិយវិបាក ៣២, បេ. ៣៤ (រឿរចេតនា)

និងចិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿរវិញ្ញត្តិរូប ២)

កិរិយាចេតនា ២០ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៤ (រឿរចេតនា) និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសហជាតកម្មប្បវ្រ្ម័យ)

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដិញ្ញាប្បុបាសំ
កម្មប្បវឌ្ឍនេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចេតនាដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធទាំងឡាយ និងកដិញ្ញាប្បុបាសំទាំងឡាយ ដោយអំណាច
នៃកម្មប្បវឌ្ឍន៍ ។

បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិចេតនា ១៥ → បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៤ (រឿរចេតនា)

និងបដិសន្ធិកម្មជ្ឈរូប ២០

(នេះជាសហជាតកម្មប្បវឌ្ឍន៍)

៣. នាសាខណិកា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ចេតនា វិបាកានំ ខន្ធានំ កដិញ្ញា ប
ប្បុបាសំ កម្មប្បវឌ្ឍនេន បច្ចយោ ។

ឯនាសកូណិកាៈ គឺ ចេតនាដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់វិបាកខន្ធទាំងឡាយ និងដល់កដិញ្ញាប្បុបាសំទាំងឡាយ ដោយអំណាច
នៃកម្មប្បវឌ្ឍន៍ ។

លោកិយកុសលចេតនា ១៧

- លោកិយកុសលវិបាក ២៥, បេ. ៣៥
- បដិសន្ធិ និងបរិច្ចាគកម្មជំរុប ២០
- និងអសញ្ញីសត្វកម្មជំរុប ១២

(នេះជាតាតក្ខណិកកម្មប្បវត្តិ)

បាលីវិធី ទី ៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតា តាតាខណិកា ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវត្តិ បានដល់ សហជាតា និងតាតាខណិកា ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

សហជាតា គឺ ចេតនាដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវត្តិ ។

លោកុត្តរចេតនា ៨ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៥ (រឿងចេតនា)

(នេះជាសហជាតកម្មប្បវត្តន៍)

២. នាគាណិកា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា កុសលា ចេតនា វិបាកានំ អសង្កិលិដ្ឋិ-
អសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឯនាគាណិកា គឺ កុសលចេតនា ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិន
ជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់វិបាកខន្ធានំឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មង
ក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវត្តន៍ ។

មគ្គចេតនា ៤ ដែលរលត់ទៅហើយ → ផលចិត្ត ៤, បេ. ៣៦

(នេះជានាគាណិកាកម្មប្បវត្តន៍ គឺ អនន្តកម្មប្បវត្តន៍)

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវ្រ្ម ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ចេតនា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សហជាតា គឺ ចេតនាដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍ របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវ្រ្ម ។

លោកុត្តរចេតនា ៨ → បិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿវិញ្ញត្តិរូប ២)

(នេះជាសហជាតកម្មប្បវ្រ្ម)

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិ- អសង្កិលេសិកស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ. នឹងអសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវ្រ្ម័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ចេតនា សម្បយុត្តកាសំ ខន្ធាសំ បិត្តសមុដ្ឋាសានញ
រូបាសំ កម្មប្បវ្រ្ម័យេន បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ចេតនាដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធាសំ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្ត-
ជាសមុដ្ឋាស ដោយអំណាចនៃកម្មប្បវ្រ្ម័យ ។

លោកុត្តរចេតនា ៨ → លោកុត្តរបិត្ត ៨, បេ. ៣៥ (រឿរចេតនា)

និងបិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿរវិញ្ញត្តិរូប ២)

(នេះជាសហជាតកម្មប្បវ្រ្ម័យ)

បប់ កម្មប្បវ្រ្ម័យ

១៤. វិបាកប្បដ្ឋាយ ៤ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិបាកប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. វិបាកោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណានំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធលោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ ខន្ធលោ ទ្វិនំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

វិបាកខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តសមុជ្ជាន ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុជ្ជាន ដោយអំណាចនៃ-
វិបាកប្បដ្ឋាន ។

លោកិយវិបាក ៣២, បេ. ៣៥ → លោកិយវិបាក ៣២, បេ. ៣៥, និងចិត្តផ្លូវ ១៥

(វៀរទិ. ១០, អរូបវិ. ៤)

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណាន្តំ ខន្ធលោ កជិត្តា ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធលោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស កជិត្តា ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធលោ ទិណ្ណំ ខន្ធលោ កជិត្តា ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ គឺ៖

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងកជិត្តារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងកដិញ្ញរបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងកដិញ្ញរបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិ ១៧, បេ. ៣៥ → បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

និងបដិសន្ធិកម្មជ្ឈរប ២០

៣. ខន្ធ វត្ថុស្ស វិបាកប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ហទយវត្ថុ ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិ ១៥, បេ. ៣៥ → បដិសន្ធិហទយវត្ថុ

បាលីវិធី ទី.២

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិបាកប្បដ្ឋាន

បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. វិបាកោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្តោ តិណ្ណាន្នំ ខន្តានំ វិបាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្តា ឯកស្ស ខន្តស្ស វិបាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្តា ទិដ្ឋំ ខន្តានំ វិបាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកខន្ត ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ៣ ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ខន្ត ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ១ ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ខន្ត ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ត ២ ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ផលចិត្ត ៤, បេ. ៣៦ → ផលចិត្ត ៤, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ៣

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិបាកប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. វិបាកា អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកា ខន្ធា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។

វិបាកខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
វិបាកប្បដ្ឋាយ ។

ផលបិត្ត ៤, បេ. ៣៦ → បិត្តជីវរូប ១៥ (រឿវិញ្ញត្តិរូប ២)

បាលីវិធី ទី.៤

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកស្ស ឬ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិ-
លេសិកស្ស ឬ ធម្មស្ស វិបាកប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ. និងអសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃវិបាកប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. វិបាកោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ

- ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណាន្តំ ខន្ធលោ បិគ្គសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- តយោ ខន្ធលោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស បិគ្គសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
- ទេ ខន្ធលោ ទិវុទ្ធិន្តំ ខន្ធលោ បិគ្គសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ វិបាកប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

វិបាកខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិគ្គជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃវិបាកប្បដ្ឋយ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃវិបាកប្បដ្ឋាន ។

ផលចិត្ត ៤, បេ. ៣៦ → ផលចិត្ត ៤, បេ. ៣៦, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៥

ចប់ វិបាកប្បដ្ឋាន

១៥. អាហារប្បដ្ឋាយ ៧ ភាវៈ

អាហារប្បដ្ឋាយ មាន ២ បដ្ឋាយ គឺ៖

សាមអាហារប្បដ្ឋាយ និងរូបអាហារប្បដ្ឋាយ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបដ្ឋាយដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអាហារប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ អាហារប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
អាហារទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបដ្ឋាយដល់សម្មយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអាហារប្បដ្ឋាយ ។

អកុសលសាមអាហារ ៣ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាសាមអាហារប្បដ្ឋាយ)

បាលីវិធី ទី.២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអាហារប្បច្ចយេន ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា អាហារា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អាហារទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអាហារប្បច្ចយេន ។

អកុ.នាមអាហារ ៣ → បិត្តជីវប ១៧

(នេះជានាមអាហារប្បច្ចយេន)

បាលីវិធី ទី.៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. និងអសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងដល់ធម៌
ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃអាហារប្បច្ច័យ ។

បាលីអនាគាត

១. សង្ក្រឹតសង្ក្រឹតលេសិកា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
អាហារប្បច្ច័យេន បច្ចយោ ។

អាហារទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃអាហារប្បច្ច័យ ។

អកុ.សាមអាហារ ៣ → អកុ. ១២, បេ. ២៧ និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសាមអាហារប្បច្ច័យ)

បាលីវិធីទី.៤

អសង្ក្រឹតសង្ក្រឹតលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្រឹតសង្ក្រឹតលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ច័យេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអាហារប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
អាហារប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

អាហារទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃអាហារប្បដ្ឋាន ។

លោកិយកុសល ភាសអាហារ ៣ → លោកិយកុសល ១៧, បេ. ៣៨

និងបិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិបាក ភាសអាហារ ៣ → លោកិយវិបាក ៣២, បេ. ៣៥

និងបិត្តជ្ឈរូប ១៥

កិរិយា ភាសអាហារ ៣ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៧ ។

(នេះជាភាសាអាហារប្បដ្ឋាន)

២. បដិសន្ធិតូណោ វិបាកព្យាកតា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដិត្តា ច រូបានំ
អាហារប្បច្ចយេស បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ អាហារទាំងឡាយ ដែលជាវិបាកព្យាកតាៈ ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានុ
ទាំងឡាយ និងកដិត្តារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអាហារប្បច្ចយេស ។

បដិសន្ធិ តាមអាហារ ៣ → បដិសន្ធិចិត្ត ១៧, បេ. ៣៥

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិ តាមអាហារ ៣ → បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

និងបដិសន្ធិកម្មជ្ឈរូប ២០ ។

(នេះជាតាមអាហារបច្ច័យ)

៣. កតឡីការោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេស បច្ចយោ ។

កតឡីដ្ឋារាហារ ជាបច្ច័យដល់កាយនេះ ដោយអំណាចនៃអាហារប្បច្ចយេស ។

កតឡីដ្ឋារាហារ → អាហារដ្ឋកលាប ២ ឬ ចតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជារូបអាហារប្បច្ច័យ)

បាលីវិធីទី៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេស
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអាហារប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អាហារប្បដ្ឋានេន
បច្ចយោ ។

អាហារទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអាហារប្បដ្ឋាន ។

លោកុត្តរ សាមអាហារ ៣ → លោកុត្តរបិដ្ឋ ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាសាមអាហារប្បដ្ឋាន)

បាលីវិធី ៩.៦

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បដ្ឋានេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអាហារប្បជ្ញ័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា អាហារា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អាហារប្បជ្ញ័យេន
បច្ចយោ ។

អាហារទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអាហារប្បជ្ញ័យ ។

លោកុត្តរ សាមអាហារ ៣ → ចិត្តជ្ឈរូប ១៥

(នេះជាសាមអាហារប្បជ្ញ័យ)

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ឬ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេ-
សិកស្ស ឬ ធម្មស្ស អាហារប្បជ្ញ័យេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ. និងអសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជា
បច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និង
ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃអាហារប្បជ្ជ័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
អាហារប្បជ្ជយេន បច្ចយោ ។

អាហារទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃអាហារប្បជ្ជ័យ ។

លោកុត្តរ សាមអាហារ ៣ → លោកុត្តរបិត្ត ៨, បេ. ៣៦, និងបិត្តជ្ជរូប ១៥

(នេះជាសាមអាហារប្បជ្ជ័យ)

ចប់ អាហារប្បជ្ជ័យ

១៦. ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ៧ ភាវៈ

ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន ៣ បច្ច័យ គឺ៖

សហជាតិឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ, វត្ថុបុរេជាតិឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ, និងរូបដីវិឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

បាលីវិធីទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យេន

បច្ច័យោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អកុ.សាមឥន្ទ្រិយ ៥ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាសហជាតិឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ)

បាលីវិធី ទី ២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ឥន្ទ្រិយា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ។

អកុ.នាមឥន្ទ្រិយ ៥ → ចិត្តជរុប ១៧

(នេះជាសហជាតិឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ)

បាលីវិធី ៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិស្ស ច
ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
 ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
 និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
 ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកាសំ ខន្ធាសំ ចិត្តសមុដ្ឋាសានញ រូបាសំ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
 កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធាទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាស
 ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អកុ.សាមឥន្ទ្រិយ ៥ → អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសហជាតិឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ)

បាលីវិធីទី.៤

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យេន
 បច្ច័យោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយ ដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ។

លោកិយកុសល ឆាមឥន្ទ្រិយ ៨ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិបាក ឆាមឥន្ទ្រិយ ៨ → លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៥

កិរិយា ឆាមឥន្ទ្រិយ ៨ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសហជាតិឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ)

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដិញ្ចា
ច រូបានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធទាំងឡាយ និងដល់កដិញ្ញារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បវច្ឆ័យ ។

បដិសន្ធិតាមឥន្ទ្រិយ ៨ → បដិសន្ធិចិត្ត ១៧, បេ. ៣៥

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិ តាមឥន្ទ្រិយ ៨ → បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

និងបដិសន្ធិកម្មជរូប ២០

(នេះជាសហជាតិឥន្ទ្រិយប្បវច្ឆ័យ)

៣. ចក្កន្ទ្រិយំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស, សោតិទ្រិយំ សោតវិញ្ញាណស្ស, យានិទ្រិយំ យានវិញ្ញាណស្ស, ជ្ជិទ្រិយំ ជ្ជិវិញ្ញាណស្ស, កាយិទ្រិយំ កាយវិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បវច្ឆ័យេន បច្ចយោ ។

ចក្កន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យដល់ចក្កវិញ្ញាណ, សោតិទ្រិយ ជាបច្ច័យដល់សោតវិញ្ញាណ, យានិទ្រិយ ជាបច្ច័យដល់យានវិញ្ញាណ, ជ្ជិទ្រិយ ជាបច្ច័យដល់ជ្ជិវិញ្ញាណ, កាយិទ្រិយ ជាបច្ច័យដល់កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បវច្ឆ័យ ។

បសាទរូប ៥ ដែលកើតមុន ៗ → ទិវបញ្ជវិញ្ញាណចិត្ត ១០, បេ. ៧

(នេះជាវត្ថុបុរេជាតិឥន្ទ្រិយប្បវច្ឆ័យ)

៤. រូបជីវិតិគ្រិយំ កជិត្តារូបានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

រូបជីវិតិគ្រិយ ជាបច្ច័យដល់កជិត្តារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ។

រូបជីវិតិគ្រិយ → កម្មជ្ឈរូប ៧ ឬ ៨ ដែលចាំងនៅក្នុងកលាបជាមួយគ្នាគឺ

បច្ច័យ (រៀរជីវិតរូប)

(នេះជារូបជីវិតិគ្រិយប្បដ្ឋាយ)

បាលីវិធីទី៥

អសង្កលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន

បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស

ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់

កិលេស ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ឥន្ទ្រិយា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍

របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរ តាមតម្រូវការ ៨ → លោកុត្តរបច្ចេកទេស ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាសហគមន៍តម្រូវការបច្ចេកទេស)

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្កតិយអសង្កតិយលេសិកោ ធម្មោ អសង្កតិយអសង្កតិយលេសិកស្ស ធម្មស្ស តម្រូវការបច្ចេកទេស
បច្ចេកទេស ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃតម្រូវការបច្ចេកទេស ។

បាលីអនុវាទ

អសង្កតិយអសង្កតិយលេសិកា តម្រូវការ បច្ចេកទេសមុដ្ឋានសាសនា រូបាណំ តម្រូវការបច្ចេកទេស បច្ចេកទេស ។
តម្រូវការទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបច្ចេកទេសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
តម្រូវការបច្ចេកទេស ។

លោកុត្តរ តាមតម្រូវការ ៨ → បច្ចេកទេស ១៥ (រឿងវិញ្ញត្តិរូប ២)

(នេះជាសហគមន៍តម្រូវការបច្ចេកទេស)

បាលីវិធី ទី ៧

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកស្ស ឬ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិ-
លេសិកស្ស ឬ ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ. និងអសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាសានញ្ច រូបានំ
ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាស
ដោយអំណាចនៃឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ។

លោកុត្តរ តាមត្រ័យ ៨ → លោកុត្តរ បិដក ៨, បេ. ៣៦, និងបិដកជួរ ១៥

(នេះជាសហជាតិ ត្រ័យ យុទ្ធសាស្ត្រ)

បឋម ត្រ័យ យុទ្ធសាស្ត្រ

១៧. ឈានយុទ្ធសាស្ត្រ ៧ ភាគៈ

បាលីវិធី ទី ១

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ឈានយុទ្ធសាស្ត្រ
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយ
អំណាចនៃឈានយុទ្ធសាស្ត្រ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកានិ ឈានដ្ឋានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ឈានយុទ្ធសាស្ត្រ បច្ចយោ ។
អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃឈានយុទ្ធសាស្ត្រ ។

អក្ស. អង្គឈាន ៧ → អក្ស. ១២, បេ. ២៧

បាលីវិធី ទី.២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានិ ឈានង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

អក្ស. អង្គឈាន ៧ → ចិត្តជ្ឈរូប ១៧

បាលីវិធី ទី.៣

សង្ក្រឹតសង្ក្រឹតសិកោ ធម្មោ សង្ក្រឹតសង្ក្រឹតសិកស្ស ច អសង្ក្រឹតសង្ក្រឹតសិកស្ស
ច ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. និងអសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងដល់ធម៌
ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃឈានប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្ក្រឹតសង្ក្រឹតសិកានិ ឈានង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ
ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

អកុ. អង្គឈាន ៧ → អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

បាលីវិធី ទី ៤

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានិ ឈានង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្ត
ជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

លោកិយកុ. អង្គឈាន ៦ (វៀរទោមនស្ស) → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិ. អង្គឈាន ៦ (វៀរទោមនស្ស) → លោកិយវិ. ២២, បេ. ៣៥, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៥

(វៀរទិបញ្ញវិញ្ញាណចិត្ត ១០)

កិរិយា. អង្គឈាន ៦ (រឿរទោមនស្ស) → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥, និងបិដកប្បវត្ត ១៧ ។

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានិ ឈានង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដិញ្ចា
ច រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធាន៍ទាំងឡាយ និងដល់កដិញ្ចាបទាំងឡាយ
ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

បដិសន្ធិ អង្គឈាន ៦ → បដិសន្ធិបិដក ១៧, បេ. ៣៥

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិ អង្គឈាន ៦ → បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិបិដក ១៥, បេ. ៣៥

(រឿរទោមនស្ស) និងបដិសន្ធិកម្មប្បវត្ត ២០ ។

បាលីវិធី ទី.៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកានិ ឈានង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ឈានប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។

អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរ អង្គឈាន ៦ (រឿរទោមស្ស) → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ច័យេន
បច្ច័យោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃឈានប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកានិ ឈានង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ឈានប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច នៃឈានប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរ អង្គឈាន ៦ (រឿរទោមស្ស) → ចិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿរវិញ្ញត្តិរូប ២)

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ឬ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិ- លេសិកស្ស ឬ ធម្មស្ស ឈានប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ. និងអសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃឈានបច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក័លិដ្ឋិអសង្ក័លេសិកានិ ឈានង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធានំទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជា
សមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃឈានប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរ អង្គឈាន ៦ (វៀរទោមនស្ស) → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦, និងបិដកជ្រូប ១៥ ។

ចប់ ឈានប្បច្ច័យ

១៨. មគ្គប្បច្ច័យ ៧ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ច័យេន
បច្ចុយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេសដោយអំណាច
នៃមគ្គប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានិ មគ្គង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ មគ្គប្បច្ច័យេន បច្ចុយោ ។
អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បច្ច័យ ។

អកុ. អង្គមគ្គ ៤ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(អង្គមគ្គ ៤ គឺ ទិដ្ឋិ, វិតក, វិរិយ, ឯកគ្គតា)

បាលីវិធី ទី.២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស មគ្គប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានិ មគ្គង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ មគ្គប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋយ ។

អកុ. អង្គមគ្គ ៤ → ចិត្តជ្ឈរូប ១៧

(អង្គមគ្គ ៤ គឺ ទិដ្ឋិ,វិតក,វិរិយ,ឯកគ្គតា)

បាលីវិធី ទី.៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស មគ្គប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. និងអសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ	និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ	និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ	តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស

ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

សង្ក័លិដ្ឋិសង្ក័លេសិកានិ មគ្គង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ រូបានំ
 មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
 កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធានុទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
 ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋាន ។

អកុ. អង្គមគ្គ ៤ → អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

(អង្គមគ្គ ៤ គឺ ទិដ្ឋិ, វិចារ, វិរិយ, ឯកត្តតា)

បាលីវិធី ទី ៤

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស មគ្គប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានិ មគ្គង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាណញ្ច រូបានំ
មគ្គប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្មយុត្តខន្ធទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋាយ ។

លោកិយកុសល អង្គមគ្គ ៨ (វៀរទិដ្ឋិ) → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិបាក អង្គមគ្គ ៥ (វៀរទិដ្ឋិ, និងវិរតិ ៣) → លោកិយសហោតុកវិបាក ១៧, បេ. ៣៥

និងចិត្តជ្ឈរូប ១៥

កិរិយា អង្គមគ្គ ៥ (រឿរទិដ្ឋិវិរតិ ៣) → សហេតុកិរិយា ១៧, បេ. ៣៥, និងបិក្ខុជ្ឈរូប ១៧

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានិ មគ្គដ្ឋានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដិញ្ចា
ច រូបានំ មគ្គប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធាន្តទាំងឡាយ និងដល់កដិញ្ចារូបទាំងឡាយ
ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋយ ។

បដិសន្ធិ អង្គមគ្គ ៤ (រឿរទិដ្ឋិវិរតិ ៣) → បញ្ចវោការសហេតុកបដិសន្ធិ ១៧, បេ. ៣៥

និងបដិសន្ធិកម្មជ្ឈរូប ២០ ។

បាលីវិធី ទី ៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស មគ្គប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកានិ មគ្គង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធាន្តទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរ អង្គមគ្គ ៨ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកានិ មគ្គង្គានិ បិគ្គសមុដ្ឋានានំ រូបានំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃមគ្គប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរ អង្គមគ្គ ៨ → ចិត្តជីវ្ហប ១៥ (វៀរវិញ្ញត្តិរូប ២)

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ឬ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិ-
លេសិកស្ស ឬ ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ និងអសំ អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកានិ មគ្គង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់សម្បយុត្តខន្ធទាំងឡាយ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជា
សមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃមគ្គប្បដ្ឋាន ។

លោកុត្តរ អង្គមគ្គ ៨ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦, និងបិដកជំរុំ ១៥

ចប់ មគ្គប្បដ្ឋាន

១៩. សម្បយុត្តប្បដ្ឋាន ៣ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋាន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធលា តិណ្ណន្តំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធលា ឯកស្ស ខន្ធស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធលា ទិណ្ណំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ៣ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ២ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

បាលីវិធី ទី.២

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្តោ តិណ្ណន្តំ ខន្តានំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្តា ឯកស្ស ខន្តស្ស សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធ ទិដ្ឋំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨

លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥ → លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស

សម្បយុត្តប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធា ឯកស្សុ ខន្ធស្សុ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន ។

លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦ → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

ចប់ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ

២០. វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ៥ វារៈ

វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មាន ៣ បដ្ឋាយ គឺ៖

សហជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ, បុរេជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ, និងបច្ចាជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិនិដ្ឋសង្កិនិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិនិដ្ឋសង្កិនិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបដ្ឋាយដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយ ដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → បិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសហជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ)

២. បច្ឆាជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតក្រោយ → បិតិក្ខណៈរបស់ចតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជាបច្ឆាជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ)

បាលីវិដី ទី.២

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។

បាលីអនុវាទ

សហជាតា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បិត្តសមុដ្ឋាសានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ → បិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិបាក. ១៨ (រឿវទី.១០, អរូបវិ.៤), បេ. ៣៥ → បិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿវិញ្ញត្តិរូប ២)

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ → បិត្តជ្ឈរូប ១៧ ។

(នេះជាសហជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ)

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា កដិញ្ញា ច រូបាសំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កដិញ្ញារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥ → បដិសន្ធិកម្មជ្ឈរូប ២០

(នេះជាសហជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ)

៣. ខន្ធា វិត្តស្ស, វិត្ត ខន្ធាសំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធាទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់វិត្ត, វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធាទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥ → បដិសន្ធិហទយវិត្ត

បដិសន្ធិហទយវិត្ត → បញ្ចវោការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

(នេះជាសហជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ)

៤. បុរេជាតំ បក្ខាយតនំ បក្ខុវិញ្ញាណស្ស, សោតាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស,
យាសាយតនំ យាសវិញ្ញាណស្ស, ជិវ្ហាយតនំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស, កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឯបុរេជាត គឺ បក្ខាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់បក្ខុវិញ្ញាណ, សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់
សោតវិញ្ញាណ, យាសាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់យាសវិញ្ញាណ, ជិវ្ហាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ជិវ្ហាវិញ្ញាណ,
កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ ។

បសាទរូប ៥ ដែលកើតមុន → ទ្វិបញ្ញាវិញ្ញាណចិត្ត ១០, បេ. ៧

(នេះជាវត្ថុបុរេជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ)

៥. វត្ថុ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

វត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ ។

ហទយវត្ថុដែលកើតមុន { លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨
លោកិយវិ. ១៨, បេ. ៣៥ (វៀរទី.១០, អរូបវិ.៤)
និងកិរិយា ២០, បេ. ៣៥

(នេះជាវត្ថុបុរេជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ)

៦. បច្ចាជាតា អសង្ក្ខិណិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។

ឯបច្ចាជាតា គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជា អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ ដែលកើតក្រោយ → បិទិតិក្ខណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

លោកិយវិ. ២៨, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ → បិទិតិក្ខណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ → បិទិតិក្ខណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជាបច្ចាជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ)

បាលីវិធី ទី.៣

អសង្ក្ខិណិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិណិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋានេន បច្ចយោ ។ (អសំ. → សំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស

ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស

ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរេជាតំ វិត្ត សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បុរេជាត គឺ វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ

និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

ហទយវិត្តដែលកើតមុន → អកុ.១២, បេ.២៧

(នេះជាវិត្តបុរេជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ)

បាលីវិធីទី.៤

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស

ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់

កិលេស ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរេជាតំ វិត្ថុ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
បុរេជាត គឺ វិត្ថុ (ដែលកើតមុន) ជាបច្ច័យដល់ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យ
សៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

ហទយវិត្ថុដែលកើតមុន → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាវិត្ថុបុរេជាតិវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ)

បាលីវិធី ទី.៥

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិន
ជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦ → ចិត្តជ្ឈរូប ១៥ (រឿវរិញ្ញត្តិរូប ២)

(នេះជាសហជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ)

២. បច្ឆាជាតា អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បច្ឆយោ ។

ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។

លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦ → បីតិក្ខណៈរបស់ចតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជាបច្ឆាជាតវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ)

ចប់ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ

២១. អតិប្បដ្ឋាយ ១៣ វារៈ

អតិប្បដ្ឋាយ មាន ៥ បដ្ឋាយ គឺ៖

សហជាតតិប្បដ្ឋាយ, បុរេជាតតិប្បដ្ឋាយ, (គឺ វិត្តបុរេជាតតិប្បដ្ឋាយ និងអារម្មណបុរេជាតតិប្បដ្ឋាយ)
បញ្ចជាតតិប្បដ្ឋាយ, អាហារតិប្បដ្ឋាយ, និងនិរតិប្បដ្ឋាយ ។

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អតិប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបដ្ឋាយ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

- ១. សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្តោ តិណ្ណានុំ ខន្តានំ អតិប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
តយោ ខន្តា ឯកស្ស ខន្ធស្ស អតិប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។
ទេ ខន្តា ទិវុំ ខន្តានំ អតិប្បដ្ឋាយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បវត្តិ ។

ខន្ធ ៣ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បវត្តិ ។

ខន្ធ ២ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បវត្តិ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាសហជាតិប្បវត្តិ)

បាលីវិធី ទី.២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។ (សំ. → អសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បវត្តិ បានដល់សហជាតិ និងបញ្ញាជាតិ ។

បាលីអនុវិទ

១. សហជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

សហជាតា គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → បិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បច្ច័យ)

២. បច្ឆាជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

ឯបច្ឆាជាតា គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតក្រោយ → បិទិក្ខណៈរបស់ចតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជាបច្ឆាជាតត្ថិប្បច្ច័យ)

បាលីវីដី ទី.៣

សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បថ្នយេន បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ. និងអសំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស និងដល់ធម៌
ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បថ្នយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បថ្នយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បថ្នយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ បិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បថ្នយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បថ្នយ ។

ខន្ធ ៣ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បវត្តិ ។

ខន្ធ ២ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បវត្តិ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៧

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បវត្តិ)

បាលីវិធីទី.៤

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ (អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បវត្តិ បានដល់សហជាត, បុរេជាត, បច្ឆាជាត, អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

បាលីអនុវិទ

១. សហជាតោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្តោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋាសានញ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្តោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋាសានញ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធានំ បិត្តសមុដ្ឋាសានញ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ → លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៧

លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥ → លោកិយវិ. ៣២, បេ. ៣៥, និងបិត្តជ្ឈរូប ១៥

(រឿរទី. ១០, អរូបវិ. ៤)

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ → កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ និងបិដករូប ១៧

(នេះជាសហជាតិប្បថ្ងយ)

២. បដិសន្ធិកូណោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណានំ ខន្ធនំ កដិត្តា ប រូបានំ អត្ថិប្បថ្ងយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធលោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស កដិត្តា ប រូបានំ អត្ថិប្បថ្ងយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ ខន្ធលោ ទ្ធិនំ ខន្ធនំ កដិត្តា ប រូបានំ អត្ថិប្បថ្ងយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ គឺ៖

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងដល់កដិត្តារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បថ្ងយ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងដល់កដិត្តារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បថ្ងយ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងដល់កដិត្តារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បថ្ងយ ។

បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥ → បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

និងបដិសន្ធិកម្មជ្ឈរូប ២០

(នេះជាសហជាតត្តិប្បដ្ឋាយ)

៣. ខន្ធា វិត្តស្ស អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់វិត្ត ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥ → បដិសន្ធិហទយវិត្ត

វិត្ត ខន្ធានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

បដិសន្ធិហទយវិត្ត → បញ្ចវេការប្បដិសន្ធិចិត្ត ១៥, បេ. ៣៥

(នេះជាសហជាតត្តិប្បដ្ឋាយ)

៤. ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណន្នំ មហាភូតានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្ធិន្នំ មហាភូតានំ អតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូប ៣ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូប ២ ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

មហាភូតរូប ៤ → មហាភូតរូប ៤

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បវត្តិ)

៥. មហាភូតា បិត្តសមុដ្ឋានានំ ឧបាទារូបានំ កដិញ្ញារូបានំ ឧបាទារូបានំ អត្ថិប្បវត្តិយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទារូបទាំងឡាយដែលមានបិត្តសមុដ្ឋាន និងដល់ ឧបាទារូបទាំងឡាយដែលជាកដិញ្ញារូប ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

បិត្តជ្ជមហាភូតរូប ៤ → បិត្តជ្ជឧបាទារូប ១៣

កម្មជ្ជមហាភូតរូប ៤ → កម្មជ្ជឧបាទារូប ១៦

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បវត្តិ)

៦. ពាហិរំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានុំ មហាភូតានំ អត្ថិប្បវត្តិយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អត្ថិប្បវត្តិយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទ្វិនុំ មហាភូតានំ អត្ថិប្បវត្តិយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតា ឧបាទារូបានំ អត្ថិប្បវត្តិយេន បច្ចយោ ។

មហាក្ខត្រូប ១ ដែលជាពាហិរូប ជាបច្ច័យដល់មហាក្ខត្រូប ៣ ដោយអំណាចនៃ
អត្ថប្បដ្ឋាយ ។

មហាក្ខត្រូប ៣ (ដែលជាពាហិរូប) ជាបច្ច័យដល់មហាក្ខត្រូប ១ ដោយអំណាចនៃ
អត្ថប្បដ្ឋាយ ។

មហាក្ខត្រូប ២ (ដែលជាពាហិរូប) ជាបច្ច័យដល់មហាក្ខត្រូប ២ ដោយអំណាច
នៃអត្ថប្បដ្ឋាយ ។

មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទ្យាបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បដ្ឋាយ ។

ពាហិរមហាក្ខត្រូប ៤ → ពាហិរមហាក្ខត្រូប ៤

ពាហិរមហាក្ខត្រូប ៤ → ពាហិរឧបាទ្យាប ៨

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បដ្ឋាយ)

៧. អាហារសមុដ្ឋានានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណាន្តំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វិន្តំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាក្ខតា ឧបាទ្យាបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាក្ខត្រូប ១ ដែលមានអាហារជាសមុជ្ជាន ជាបច្ច័យដល់មហាក្ខត្រូប ៣ ដោយអំណាច
នៃអត្ថប្បដ្ឋាយ ។

មហាក្ខត្រូប ៣ (ដែលមានអាហារជាសមុជ្ជាន) ជាបច្ច័យដល់មហាក្ខត្រូប ១ ដោយអំណាច
នៃអត្ថប្បដ្ឋាយ ។

មហាក្ខត្រូប ២ (ដែលមានអាហារជាសមុជ្ជាន) ជាបច្ច័យដល់មហាក្ខត្រូប ២ ដោយអំណាច
នៃអត្ថប្បដ្ឋាយ ។

មហាក្ខត្រូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទ្យាបទទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បដ្ឋាយ ។

អាហាររដ្ឋមហាក្ខត្រូប ៤ → អាហាររដ្ឋមហាក្ខត្រូប ៤

អាហាររដ្ឋមហាក្ខត្រូប ៤ → អាហាររដ្ឋឧបាទ្យាប ១០

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បដ្ឋាយ)

៨. ឧតុសមុជ្ជានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណន្តំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្ធិន្តំ មហាក្ខតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាក្ខតា ឧបាទ្យាបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតរូប ១ ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ៣ ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូប ៣ (ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ១ ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូប ២ (ដែលមានឧតុជាសមុដ្ឋាន) ជាបច្ច័យដល់មហាភូតរូប ២ ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បដ្ឋាយ ។

មហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋាយ ។

ឧតុជ្ជមហាភូតរូប ៤ → ឧតុជ្ជមហាភូតរូប ៤

ឧតុជ្ជមហាភូតរូប ៤ → ឧតុជ្ជឧបាទារូប ១១

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បដ្ឋាយ)

៧.អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាភូតំ តិណ្ណានុំ មហាភូតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ មហាភូតា ឯកស្ស មហាភូតស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ មហាភូតា ទិដ្ឋំ មហាភូតានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាភូតា កជិត្តារូបានំ ឧបាទារូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មហាក្សត្ររូប ១ របស់អសញ្ញសត្វព្រហ្ម ជាបច្ច័យដល់មហាក្សត្ររូប ៣ ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

មហាក្សត្ររូប ៣ (របស់អសញ្ញសត្វព្រហ្ម) ជាបច្ច័យដល់មហាក្សត្ររូប ១ ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

មហាក្សត្ររូប ២ (របស់អសញ្ញសត្វព្រហ្ម) ជាបច្ច័យដល់មហាក្សត្ររូប ២ ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

មហាក្សត្ររូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់ឧបាទារូបទាំងឡាយដែលជាកជិត្តរូប ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

អសញ្ញសត្វមហាក្សត្ររូប ៤ → អសញ្ញសត្វមហាក្សត្ររូប ៤

អសញ្ញសត្វកម្មជ្ឈរូបមហាក្សត្ររូប ៤ → អសញ្ញសត្វកម្មជ្ឈឧបាទារូប ៨

(នេះជាសហជាតិប្បវត្តិ)

១០. អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធ ច មហាក្សតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងមហាក្សត្ររូប ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨, នឹងបិត្តជ្ឈិមហារាត្ររូប ៤ → បិត្តជ្ឈិរូប ១៧

លោកិយវិ. ១៨, បេ. ៣៥, នឹងបិត្តជ្ឈិមហារាត្ររូប ៤ → បិត្តជ្ឈិរូប ១៥

(រឿរទិ. ១០, អរូបវិ.៤)

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥, នឹងបិត្តជ្ឈិមហារាត្ររូប ៤ → បិត្តជ្ឈិរូប ១៧

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បដ្ឋាយ)

១១. បុរេជាតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ..... យាសំ.....
ជ្ឈិវំ..... កាយំ..... រូបេ..... សទ្ធេ..... គន្លេ..... រសេ..... ដោជ្ឈិព្វេ..... វិត្ថំ..... អនិច្ចតោ..... ទុក្ខតោ
អនត្តតោ វិបស្សតិ ។

ឯបុរេជាត គឺ បុគ្គលពិចារណាយើងច្បាស់នូវចក្កដែលកើតមុន ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
មិនមែនជាខ្លួន, ពិចារណាយើងច្បាស់នូវសោតៈ..... យាសៈ..... ជ្ឈិវា..... កាយ..... រូប.....
សំឡេង..... ក្លិន..... រស..... ដោជ្ឈិព្វៈ..... វិត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនជាខ្លួន ។

ឱឡារិករូប ១២, នឹងហទយវិត្ថុ → មហាកុ. ៨, បេ. ៣៣, មហាកិ. ៨, បេ. ៣៣

(នេះជាអារម្មណបុរេជាតត្ថិប្បដ្ឋាយ)

១២. ទិព្វេន បក្ខុនា រូបំ បស្សតិ, ទិព្វាយ សោតធាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ អត្ថិប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

បុគ្គល ឃើញរូប ដោយទិព្វបក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បដ្ឋយ ។

រូបារម្មណ៍ → ទិព្វបក្ខុ អភិញ្ញាកុ. ១, បេ. ៣០, អភិញ្ញាកិ. ១, បេ. ៣០

សទ្ធារម្មណ៍ → ទិព្វសោត អភិញ្ញាកុ. ១, បេ. ៣០, អភិញ្ញាកិ. ១, បេ. ៣០

១៣. រូបាយតនំ បក្ខុវិញ្ញាណស្ស, សទ្ធាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស, គន្ធាយតនំ
យានវិញ្ញាណស្ស, រសាយតនំ ជ្ជិវិញ្ញាណស្ស, ដោដ្ឋិព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស,
អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់បក្ខុវិញ្ញាណ, សទ្ធាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់សោតវិញ្ញាណ, គន្ធាយតនៈ
ជាបច្ច័យដល់យានវិញ្ញាណ, រសាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ជ្ជិវិញ្ញាណ, ដោដ្ឋិព្វាយតនៈជាបច្ច័យដល់
កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋយ ។

បញ្ញារម្មណ៍ → ទិ. ១០, បេ. ៧

(នេះជាអារម្មណបុរេជាតត្ថិ)

១៤. បក្ខាយតនំ បក្ខុវិញ្ញាណស្ស, សោតាយតនំ សោតវិញ្ញាណស្ស, យាតាយតនំ យាតវិញ្ញាណស្ស, ជ្ជិវាយតនំ ជ្ជិវិញ្ញាណស្ស, កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស, អត្ថិប្បដ្ឋេយេន បច្ចយោ ។

បក្ខាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់បក្ខុវិញ្ញាណ, សោតាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់សោតវិញ្ញាណ, យាតាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់យាតវិញ្ញាណ, ជ្ជិវាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់ជ្ជិវិញ្ញាណ, កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យដល់កាយវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋេយ ។

បសាទ្ធរូប ៥ ដែលកើតមុន → ទ្វិបញ្ញវិញ្ញាណចិត្ត ១០, បេ. ៧

(នេះជាវិត្តបុរេជាតត្ថិប្បដ្ឋេយ)

១៥. វិត្ត អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បដ្ឋេយេន បច្ចយោ ។

វិត្ត ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋេយ ។

ហទយវិត្តដែលកើតមុន { លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨
លោកិយវិ. ១៨ (រឿវទ្ធិ.១០,អរូបវិ.៤), បេ. ៣៥
និងកិរិយា. ២០, បេ. ៣៥

(នេះជាវិត្ថុបុរេជាតត្ថិប្បដ្ឋាយ)

១៦. បច្ចាជាតា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋាយ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨	}	បិទ្ធិកូណៈរបស់ចតុសមុដ្ឋានិករូប
លោកិយវិ. ២៨ (រឿរអរូបវិ.៤), បេ. ៣៥		
កិរិយា ២០, បេ. ៣៥		

(នេះជាបច្ចាជាតត្ថិប្បដ្ឋាយ)

១៧. កតទ្បិការោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

កតទ្បិដ្ឋារាហារ ជាបច្ច័យដល់កាយនេះ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋាយ ។

កតទ្បិដ្ឋារាហារ → អាហារផ្អកលាប ២ ឬ ចតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជាអាហារត្ថិប្បដ្ឋាយ)

១៨. រូបជីវិត្រ្យិយំ កជិត្តារូបានំ អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

រូបជីវិតិគ្រិយ ជាបច្ច័យដល់កដិញ្ញារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

រូបជីវិតិគ្រិយ → កម្មជ្ឈរូប ៧ ឬ ៨ (រៀនរូបជីវិត)

ដែលកើតក្នុងកលាបជាមួយគ្នានឹងបច្ច័យ

(នេះជាតិគ្រិយតិប្បដ្ឋាយ)

បាលីវិធី ទី.៥

អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → សំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរេជាតំ បក្ខំ អស្សាទេតិ អភិសន្នតិ តំ អារព្ព រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
វិចិកិញ្ចា ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធចំ ឧប្បជ្ឈតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ សោតំ..... យានំ..... ជ្ជិវំ..... កាយំ.....
រូបេ..... សទ្ធេ..... គន្លេ..... រសេ..... ដោជ្ជិព្វេ..... វត្ថុំ អស្សាទេតិ អភិសន្នតិ តំ អារព្ព រាគោ

ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចុំ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
អតិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បុរេជាត គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ នឹងបក្ខ ភាគៈ ព្រោះប្រារព្ធស្វវិបក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង
ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចុះ កើតឡើង, ទោមនស្ស កើតឡើង, បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ
នឹងសោតៈ..... យាសៈ..... ជិវ្ហា..... កាយ..... រូប..... សំឡេង..... ក្លិន..... រស..... ផោដ្ឋព្វៈ.....
វត្ថុ ភាគៈ ព្រោះប្រារព្ធស្វវិសោតៈជាដើមនោះ ទើបកើតឡើង, ទិដ្ឋិ កើតឡើង, វិចិកិច្ចា
កើតឡើង, ឧទ្ធច្ចុះ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋយ ។

ឧទ្ធច្ចុះ ១២, នឹងហទយវត្ថុ → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាអារម្មណបុរេជាតតិប្បដ្ឋយ)

២. វត្ថុ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ អតិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

វត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធានំទាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ
នឹងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋយ ។

ហទយវត្ថុដែលកើតមុន → អកុ. ១២, បេ. ២៧

(នេះជាវត្ថុបុរេជាតតិប្បដ្ឋយ)

បាលីវិធី ទី.៦

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. បុរេជាតំ វត្ថុ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បុរេជាត គឺ ហទយវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មង
ក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ហទយវត្ថុដែលកើតមុន → លោកុត្តរបិដក ៤, បេ. ៣៦

(នេះជាវត្ថុបុរេជាតត្ថិប្បច្ច័យ)

បាលីវិធី ទី.៧

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋាន ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណន្តំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធលោ ឯកស្ស ខន្ធស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធលោ ទិដ្ឋំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋាន ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បដ្ឋាន ។

លោកុត្តរបិដ្ឋ ៨, បេ. ៣៦ → លោកុត្តរបិដ្ឋ ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាសហជាត្ថិប្បដ្ឋាន)

បាលីវិធី ទី ៨

អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកោ ធម្មោ អសង្ក្ខិលិដ្ឋិសង្ក្ខិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា អសង្ក្ខិលិដ្ឋិអសង្ក្ខិលេសិកា ខន្ធា បិក្ខុសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិក្ខុជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច
នៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរបិក្ខុ ៨, បេ. ៣៦ → បិក្ខុជ្ឈរូប ១៥ (រឿវិញ្ញត្តិរូប ២)

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បច្ច័យ)

២. បច្ចាជាតា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឯបច្ចាជាតា គឺ ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦ ដែលកើតក្រោយ → បិទិកូណៈរបស់បតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជាបច្ចាជាតត្ថិប្បច្ច័យ)

បាលីវិធី ទី.៤

អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ច អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិ-
លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ (អសំ.អសំ. → អសំ. និងអសំ.អសំ)

ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

បាលីអនុវាទ

១. អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណាន្តំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធា ទិក្ខំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាសញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ អត្ថិប្បវត្តិ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃ អត្ថិប្បវត្តិ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ និងដល់រូបទាំងឡាយដែលមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាច នៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦ → លោកុត្តរចិត្ត ៨, បេ. ៣៦, និងចិត្តជ្ឈរូប ១៥

(នេះជាសហជាត្ថិប្បវត្តិ)

បាលីវិធី ទី.១០

អសង្ក្រិលិដ្ឋិសង្ក្រិលេសិកោ ឬ អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកោ ឬ ធម្មា អសង្ក្រិលិដ្ឋិសង្ក្រិ-
លេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

(អសំ. និងអសំ.អសំ. → អសំ)

ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា អសង្ក្រិលិដ្ឋិអសង្ក្រិលេសិកា ខន្ធា ឬ មហាភូតា ឬ បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា
អារម្មណ៍របស់កិលេស និងមហាភូតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយដែលមានបិត្ត
ជាសមុដ្ឋាន ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦, និងបិដកដ្ឋមហារាត្រប ៤ → បិដកជ្ឈប ១៥ (រឿរវិញ្ញត្តិរូប ២)

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បច្ច័យ)

២. បច្ចាជាតា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកា ខន្ធា ច កពទ្ធកិរោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជា អារម្មណ៍របស់កិលេស និងកពទ្ធកិរោអាហារ ជាបច្ច័យដល់កាយនេះ ដោយអំណាចនៃ អត្ថិប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦, និងកពទ្ធកិរោអាហារ → បិដកកូណៈនៃចតុសមុដ្ឋានិករូប

(នេះជាបច្ចាជាតត្ថិប្បច្ច័យ និងអាហារត្ថិប្បច្ច័យ)

៣. បច្ចាជាតា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា ច រូបជីវិតិស្រ្តិយញ្ច កដិគ្គារូបានំ អត្ថិប្បច្ច័យេន បច្ច័យោ ។

បច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍ របស់កិលេស និងរូបជីវិតិស្រ្តិយ ជាបច្ច័យដល់កដិគ្គារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

លោកិយកុ. ១៧, បេ. ៣៨ ដែលកើតក្រោយ → បិដកកូណៈនៃចតុសមុដ្ឋានិករូប

លោកិយវិ. ២៨, បេ. ៣៥ (រឿរអរូបវិ.៤) ដែលកើតក្រោយ → បិដកកូណៈនៃចតុសមុដ្ឋានិករូប

កិរិយា ២០, បេ. ៣៥ ដែលកើតក្រោយ → បិទិក្ខណៈនៃបតុសមុដ្ឋានិករូប

អកុសល. ១២, បេ. ២៧ ដែលកើតក្រោយ → បិទិក្ខណៈនៃបតុសមុដ្ឋានិករូប

រូបជីវិតិស្រ្តិយ → កម្មជួរ ៧ ឬ ៨ ដែលមានក្នុងកលាបជាមួយគ្នានឹងបច្ច័យ (រៀនរូបជីវិតិស្រ្តិយ)

(នេះជាបច្ចាជាតតិប្បច្ច័យ និងសិស្រ្តិយតិប្បច្ច័យ)

បាលីវិធី ទី.១១

អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ច អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ច ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិ-
លេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។

ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ទោ ច វិត្ត ច តិណ្ណាន្តំ ខន្ទានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធ ប វិត្ថុ ប ឯកស្ស ខន្ធស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទេ ខន្ធ ប វិត្ថុ ប ទ្ធិន្តំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឯសហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស និងវិត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ៣ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងវិត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ២ ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងមិនជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងវិត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បច្ច័យ ។

លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦, និងហទយវិត្ថុដែលកើតមុន → លោកុត្តរបិដក ៨, បេ. ៣៦

(នេះជាសហជាតត្ថិប្បច្ច័យ និងវិត្ថុបុរេជាតត្ថិប្បច្ច័យ)

បាលីវិធី ទី.១២

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ប អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ប ធម្មា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ (សំ. និងអសំ. → សំ)

ធម៌ទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំ-
ណាចនៃអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ

ឯកោ ខន្ធោ ប វត្ថុ ប តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

តយោ ខន្ធា ប វត្ថុ ប ឯកស្ស ខន្ធស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទ្វេ ខន្ធា ប វត្ថុ ប ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឯសហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់
កិលេស និងវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ៣ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ៣ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ១ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បច្ច័យ ។

ខន្ធ ២ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងវត្ថុ ជាបច្ច័យដល់ខន្ធ ២ ដោយអំណាចនៃអត្ថប្បច្ច័យ ។

អក្ស.១២, បេ. ២៧, ហទយវត្ថុដែលកើតមុន → អក្ស.១២, បេ. ២៧

(នេះជាសហជាតតិប្បវត្តិ និងបុរេជាតតិប្បវត្តិ)

បាលីវិធី ទី.១៣

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឬ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឬ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ (សំ.និងអសំ. → អសំ)

ធម៌ទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
និងធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ជាបច្ច័យដល់ធម៌ដែលមិនត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ តែជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បវត្តិ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

បាលីអនុវាទ

១. សហជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា ឬ មហាក្ខតា ឬ បិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស និងមហាក្ខតរូបទាំងឡាយ ជាបច្ច័យដល់រូបទាំងឡាយ ដែលមានបិត្តជាសមុដ្ឋាន
ដោយអំណាចនៃអត្ថិប្បវត្តិ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧, និងបិក្ខដ្ឋិមហារាត្ររូប ៤ → បិក្ខដ្ឋិរូប ១៧

(នេះជាសហជាតតិប្បដ្ឋាយ)

២. បច្ឆាជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា ច កតទ្បិករោ អាហារោ ច បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស កាយស្ស អតិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស និងកតទ្បិក្ការាហារ ជាបច្ច័យដល់កាយនេះដែលកើតមុន ដោយអំណាច
នៃអតិប្បដ្ឋាយ ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → បិក្ខិកូណៈរបស់ចតុសមុដ្ឋានិករូប

កតទ្បិក្ការាហារ → អាហាររដ្ឋកលាប ២

(នេះជាបច្ឆាជាតតិប្បដ្ឋាយ និងអាហារតិប្បដ្ឋាយ)

៣. បច្ឆាជាតា សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកា ខន្ធា ច រូបជីវិតិស្រ្តិយញ្ច កជិត្តារូបានំ
អតិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បច្ចាជាត ក៏ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍
របស់កិលេស និងរូបជីវិតិស្រ្តិយ ជាបច្ច័យដល់កដិក្ខារូបទាំងឡាយ ដោយអំណាចនៃអតិប្បដ្ឋាន ។

អកុ. ១២, បេ. ២៧ → កម្មជ្ជកលាប

រូបជីវិតិស្រ្តិយ → កម្មជ្ជកលាប ៧ ឬ ៨ ក្នុងកលាបជាមួយគ្នានឹងបច្ច័យ (រៀបរូបជីវិត)

(នេះជាបច្ចាជាតតិប្បដ្ឋាន និងសិស្តិយតិប្បដ្ឋាន)

ចប់ អតិប្បដ្ឋាន

២២. នត្តិប្បដ្ឋាន ៧ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិនិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិនិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស នត្តិប្បដ្ឋាន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ដោយអំណាច
នៃនត្តិប្បដ្ឋាន ។

សម្តែងដួងអន្តរប្បដ្ឋាន ៧ វារៈ

ចប់ នត្តិប្បដ្ឋាន

២៣.វិគតប្បដ្ឋាយ ៧ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិគតប្បដ្ឋាយេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃវិគតប្បដ្ឋាយ ។

សម្តែងដួងអនន្តរប្បដ្ឋាយ ៧ វារៈ

ចប់ វិគតប្បដ្ឋាយ

២៤. អវិគតប្បច្ច័យ ៧ វារៈ

បាលីវិធី ទី.១

សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អវិគតប្បច្ច័យេន
បច្ចយោ ។ (សំ. → សំ)

ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស ជាបច្ច័យ
ដល់ធម៌ដែលត្រូវកិលេសធ្វើឱ្យសៅហ្មងក្លៅក្រហាយ និងជាអារម្មណ៍របស់កិលេស
ដោយអំណាចនៃអវិគតប្បច្ច័យ ។

សម្តែងដូចអត្ថិប្បច្ច័យ ១៣ វារៈ

បប់ អវិគតប្បច្ច័យ

បប់ មហាបដ្ឋាន ក្នុងសង្កិលិដ្ឋិតិៈ បញ្ញាវារវិកត្ត

ពាក្យថា បដ្ឋាន

- គុសលាទយោ ធម្មា ហេតុប្បច្ចយានិទសេន បដ្ឋិយន្តិ វិភង្គិយន្តិ ឯក្កាតិ បដ្ឋានំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចែកធម៌មានកុសលជាដើម ដោយអំណាចនៃហេតុ- ប្បច្ច័យជាដើម ទុកក្នុងគម្ពីរនេះ ព្រោះហេតុនោះ គម្ពីរនេះ ទើបឈ្មោះថា បដ្ឋាន ។
- បដ្ឋាតិ គច្ឆតិ សព្វញ្ញតញ្ញានំ ឯក្កាតិ បដ្ឋានំ សព្វញ្ញតញ្ញាណ របស់ព្រះដ៏មាន ព្រះភាគ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងគម្ពីរនេះ ព្រោះហេតុនោះ គម្ពីរនេះ ទើបឈ្មោះថា បដ្ឋាន ។

